Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера дениз ◆ ЕРА, 9 АВГУСТ, 1984 ШУ. ◆ № 95(6973). ◆ Мах 3 кап.

Хьаьнала къа а хьегаш, шозй декхараш массаза а кlена кхоачашдеш бола болхлой дукха ба Аргунски галантерейни изделий заводе. Цар цlерашна йоахача хана предприяте кулгалхоша эггара хьалхарчарна цlе йоккху формовщик-наладчик мостовой крана машиниста, коммунистически къахьегама ударнице Слесаренко Александрей. Пхийтта шу дизад из уггаре балха, моттиг дан кхиъна къахьегаш бола. Цу шерашкахь хаддаза яхье хьалха латташ, шен белхагlа балха тlа хьовзан кхо кхуьйтина дьайоагlарех я иза.

СУРТА ТlА: машинист А. Слесаренко.

З. АМЛИЕВА сурт.

ХIара балха дийнахьа дисциплина тIехдикеи хьадер дукхагIеи хилийта!

Яхьа дневник

Шера хlара бригадо пхи эзар метр бурув тохара йола инициатива яй республике эггара хьалха дlайолаяьраш ба Старогрозненски бурув тохара балхий управленера бурувдеттараш. Цу яхье хаддаза хьалха латташ хьабоагlерех а ба уж. Дахкача толамий денна, итогаш а еш, уж дlайовзийт беррига болхлошта. Шерра балха йоъьеккуъ цар хьалхалаттарий опыт, йилманеи техникаеи карапlдийнараш, йиза пайда ийбу балха хана ха буровой оборудованехи.

Цу гlулакхаша денгара денга дикагlа хулийт бурувдеттарий производствени хьокхамаш. Шоаш тlайийна декхараш дикка тlехкхоачашдеш хьабоагlа уж ух шера. Бурув тохара ворхl бетта план 7,5 процент тlехкхоачаш а яь. Ларxlачул совгlа цар тохар 1450 метр гаргга бурув. Хlара стансаша бетта бурув тохара коммерчески сухала задани 109,9 процент кхоачашъяьй цар.

Къахьегама овсарле даккхьяра план ялх процент гаргга тlехкхоачашъяьй цар. Бурув тохарга дlабода мах ларxlа хинначул шиъ вхи процент лохбаьб. Из бахьан долаш ер цу доладенча дениз пачтахьалкхенна планал совгlа шин миллион сом совгlа пайда баьб цар.

Хlанзалехьа пятилетка диъ шерех ах шерен задани кхоачашъяьй буровой начальникаш И. Шуликини Н. Черемухини керте латтача бригадий коллективаша. Хlанз тlадоагlача шера чотагlа бурув тоха болабеннаб В. Швецова кулгалдеча бригаца латтан ченаш техника а.

* * *

Хlара къахьегама коллективна балха тlа керттера хьокхам лоархlаш ба договорни декхарех потребителашта поставкаш яра план кхоачашъяр. Цу дахьерча ворхl бетта планал дика лоархlабаьб Грозненски ремонтно - механически завода болхлой. Къахьегама овсарле заданел совгlа цхьа процент даккхьяра парте хьалхашка оттадаь декхараш а шоза тlехкхоачашдаьд цар. Арахецача продукцега дlабода мах боагlачул дикка мlеажгбарах, нlеэнгчун а дукхачун а кхом барах ух шера планал совгlа баь пайда 196 эзар сом ба.

Предприятерча оборудоване сменноста коэффициент дикка дах а яь, зехьа йоаш йола балда ха чlоагlа мlезатьяьй ухаза ух тlехьарча хана. Цул совгlа, вийса вlаштlехьаьккхай болхлошта юкъера социалистически яхь. Ворхl бетта планал совгlа цар арахийцай бlаь эзар сома маьха товарий продукция цунах ах миосел нормативно-цlена продукци. Пачтахьалкхен планал совгlа мехала яьккхий 86 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци.

Шн-шерlа хьахулаш дац уж къахьегама толамаш. Уж хьанхоллаш бараш бе шоай хьинар йхо ца дениш къахьега бlаьш бола болхлой. Царех ба хlанз пятилетка тlехьарча шера чотагlа болх беш бола токарь, къахьегама ветеран Багашев Увайс, слесарий - сборщикий бригадир Голзевич Владимир. Хlаьта бригадашта юкъе яьрхача яхье хьалха латт Волос Виктор, Вронников Николай, кхьыбараш керте латтача токарий, фрезеровщикий бригадай коллективаш.

Хьуьнкъам-84

ЯЛАТ ЧУИЙЦА БАЬННАБ

Назарча шера 2800 гектара тlа шоаш хьалкхедаь ялат 7 августа чуийца баьнаб «Назрановский» совхоза къахьегархой. Наст-наста дийлхача догlаша чlоагlа дукхьаде яьнле а, тlехьа ца боалийташ ший хаиахьа кlинмарс чахкбакха аьттув баьнаб цар, цунца дувзадена деррига базхеш вlаштlехьтlехьа цхьа комплексагlа деш хиларех.

Планагlа хала доагlачул хlара гектара тlара массехк центнер дукхагlа а доаккхаш чуийцад совхоза комбайнераша ялт. Вlаштlехьдоаш планагlа дикка доагlачул дукха-дукхагlа пачтахьалкхенга из дохка а фуьеш концентрированний доаьъараш ларxlа шоашта мел эзар дlаоттаде я. Ишта, 8 августа хьатlаотташ пачтахьалкхена дlадеккад ца боа ялат 2000 тони, шера планагlа дlайада доагlар 1100 тони долар.

— Ух деношка кхы тlа 200 тони дlа а денна ош план кхоачашъе лерхlаш да тхо, — йоах совхоза директора Векое Мурада.

Шоашта юкъе шерра социалистически яхь а йоаржаь, хьинар ца йхолеш къахьийгад совхоза дукхача комбайнераша, шоферашa, трактористаша. Царех ма нагlо бараш массехк професси карааяроаль болхлой ба. Цу гlулакхо а чlоагlа новкъостал даьд шоай кадрашца ялат чуэцара, новкъостада кхычахьара комбайнераша беха ца безаш. Масала, слесарь-моторист волаш совхоза механически мастерске болх беш вола КПСС член Тохов Тlола Муса хlара шер-шера вlа-марса деноа хьатlаотта комбайн хьа а яйце, ялат арда воъалу. Дика къахьийгад по ух шера.

Кхы цхьаькха хlама а да ухаза белгалдаккха дезаш. Совхоза комбайнерех дукхагlбараш йоккха балха стаж йолаш болхлой ба. Царех я нагийча нахах а цхьа сат вац къахьегамех производственни дисциплина телхаеш. Боиъоца бола патриоташ шоаш хиларга хьежа овсарле лаьта йолаш балхаш а даьд. Царна юкъе къаьстта белгалбаьннаб комбайнераш Оздоев Уматгири, Торшхоев Товсолта, Хидриев Мухажар, вежарий Амхадоагlар Iашхан, Назар, Рудан, Тергалоев Хьусен, Беков Темарсолта, кхыбараш.

Комбайнерашка сайна ха ца йоаккхийташ, цар хьа ма оардда совхоза центральни хьатта дийнахьа ялат хьатlакхихьад шофераша. Хlаьта а мlаьдбаар юкъе ца доагlаш шоллагlча смене а болх баьб царех дукхагlбараша, хьатта цlендаь дахийе ялат элеваторех заготзерно пунктех дlакхуьхьаш. Царна юкъе къаьстта хьинар айдена къахьийгая Воголов Тухана, Даеутов Руслана, Мальсагов Султана, кхы дукхача шофераша.

Шоай кхаьара ца боле ялат толане чуийца а даьхка, лоаллаха ухаза «40 лет Октября» яхача совхоза лар чуэцача новкъостала бахаб «Назрановский» совхоза комбайнераш.

С. АУШЕВ.

СУРТА ТlА: «Назрановский» совхоза хьахалатта комбайнер Оздоев Уматгири.

Н. ПЛИЕВА сурт.

Дика хьокхамаш доахаш къахьег назарча шера Шалински мехлесхоза коллективо. Республикка предприятешта юкъе яьржача социалистически яхье шер-шера призови моттиг йоаккхаш хьайоагlа из.

Ух шера ялх бетта 307 эзар сома товарий продукци арахийцай мехлесхоза болхлоша, планагlа арахецa йоагlар 238 эзар сома йолаш. Цу юкъа 289 эзар сома продукци мехьала яьккхай. Из 31 эзар сом планал совгlа я.

Нормативно - цlена продукци а арахийцай цига планал совгlа 22 эзар сома мехьа, хlаьта къахьегама овсарле 12 процент лакхьеннa.

ПЛАН — ХАНАЛ ХЬАЛХА

Из деррига а хьахиннад коллективерча беррига нахьа болх ма боаттlара йlаштlехьбаккхарах. Шоашта юкъе социалистически яхь а йоаржаь къахьегаш ба болхлой. Бархал ала доагlаш къаьстта дика къахьег Ачхой-Мартанхой лесничества, Шалински хьуна обработка йолча цеха коллектив.

Ачхой-Мартанхой лесничестве белгалваьннав хьу телаш вола Евсаев Курбек, болхло Исраилов Хожахьмад; Курчалойски лесничестве — хьу телаш вола Висаев Идрис, сувенираш еш йолча цеха бригадир Исраилова Зоза, лак хьокхаш йола Дидаева Маруся; Шалински цехе — бригадир Тарамов Омар, пилорамщик Дачаев Вахид, болхло Каимов Султан, кхыбараш.

Ух шера мехлесхоза еррига бригадаш водрадаш хьисапе къахьегаш я. Цо торо хулийт кхы а, даккхагlа доли хьокхамаш даха е назарча шера продукци арахецара а мехьала йиккара а планаш хlинар хьалха кхоачашъе.

Э. МАХМУДОВ.

Пятилетка кхоачашъяьй

Iуьрийна бархl сахьат далалехьа Грознерча № 1 йолча таксопарка коа болх бе доладеннача моторий тата отт. Шоаш балха арабелале машинага хьожаш, гlалат долаш хlама дий хьожаш ба водителаш. Царна юкъе ва хlанза вувца безам бола саг а, из ва Арсаманов Гlаьве Махьат-Марза. Кхьча водителашта юкъе дукха белгала воаца, лакхарча дегlаргl йола из ший таксега лаьрххlа хьожаш ва.

— Машина а саг санна Iуьйла дезаш, доагlар хиинахьа дlадала, кулг тоха дезаш я, гlаккха мара хьона мутlахья хургьяц из, — йоах Махьат-Марзас. Ше къамаьл деча хана а кулг ца социалеш болх беш воала из.

Арсаманов ухаза таксостала балха вена дагалоагlаш вола саг хороргвац таксопарке, хlана аьлча, тихаь ворхl шу дlаденнад цо ухаза къахьегаш шийна дукхабезаш болча балха. Цуна кулгашта бlарахьенача уйлане вола, хlара дийнахьа ялар саца машина цо кхестадаьд цар ух тихаь ворхl шера, хlаьта из маха гlулакхдар дукха, нахьа хьаштагl кхоачашдар дукха а кхестадаьд. Цул совгlа, кхы а дукха гlулакхаш да Арсаманова, хlана аьлча, из ва ухазарча дикагlйолча водителий бригадех цхьанне бригадир. Ший бригада членашца датаьвал, эшачое хьехам ду, бригадера гlулакхаш дувц.

— Махьат-Марзе воашта ва тха таксопарке, — йоах парторганизаце секретара Н. Рудакова. — Хlаране безам ба цуна тара хила, цо санна къахьега.

Из ишта да а да, ирс долаш саг ва Арсаманов. Сенах латт-те из ирса, цкъа-дале, дег тlара ший болх безабенна, ца боаъоаш хьайе хоаш а вlаштlехьдоаш а ва Арсаманов, шоалагlа-дале, цlанкха а сагаца, бригада членаша цlимхара йистхиннашца ца шийна дага е доагlаш, моаллагlа а хlама хозача кlаьдача, саго кхетаберголча меттаца ала а хlаране дег тlа бода кхиъ лаха а хоаш ва из.

Парка ноаря хlара денна арауовл машинаш, царна юкъе я Махьат-Марза яр а. Из къаьстта а белгала я: цу тlа болх а беш цхьайтталагlча пятилетка пхе шера план, кхо шуи ах шуи лаьале кхоачашйир цо. Хlанз болх беш ва таксист шийтталагlча пятилетка чотагlа.

Цу тайпара толам дукхьашха баьккхабеш цо: эггарагlча пятилетка план Махьат-Марзас кхаь шера яьй. Парте а правительства а ца зуьш бисаьэр цу хана вай мехказочун толам, цуна тешал деш я Арсаманова еина «Знак Почета» яха орден.

— Ишта къахьега мишта вlаштlехьдоал хьа? — хетт аз цуга.

— Iуьрийна аравоалча сайрийна чувоалца сенца ца латтац, пассажираш херка па хермаш болх байта тlерт со машинага. Цох хьахул из толам, кхы къайле йолаш хlама дац сан. Цхьаькха цхьа хlама-м да са белгалдаккха безам болаш, башха бригада я аз кулгалдер, хlара член кхетаду коллектива деккар, цох дог лаз.

Шоаттгьа саг ва бригадица чувоагlаш, цхьа дика белгало йолаш я ер коллектив, — ма белгало дукхача къамех болча нахах латташ хилар. Масала, царех ва белорус Керзага Георгий, оърсий Антонов Борис, Коробов Ефим, нохчо Дашаев Муслим, гlалгlа Малароев Макшарип, кхыбараш. Бригада дог ла йла лерагга цу водителех, царах хlаранар бlаргальсе шоай хьехамча бригадира. Уж мара бацйй Арсамановгара масал эцарац, цо санна болх бе гlерт таксопаркера дукхагlбола водителаш.

Сайрийна таксопарк йолчахьа йода Махьат-Марза тlехи, цига хlаранена хоа цо тахан цаl-ах е дукхагlа ший ден план яьлга, хоа хlанзарчоа алхха цо цхьанне пхе шера план кхоачашяьлга.

С. АРЧАКОВ.

● Мишта кхоачашду декхараш

БАЛХАЦА УЙЛА ЙОЛАШ

РЕПОРТАЖ

Грознерча «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни завода № 3 йолча механически цехе дlадоладеннад аргlанара балха ди. Болхлой спецовкаш юха нагий нах а мехкарий а Iотlабийрза, станокаш тlа къахьегаш боахк. Ух цехе я Кравец Валерий Яковлевич керте латта комсомольско-кегирхой бригада. Дикка йовзаш я заводе барт бола коллектив, кегирхоша деррига шоай хьинар дlалу шоаш хьадечоа.

Безаме, кует долаш йоl йоалл ший операци еш дукха сова гаьна йоацаш. Юкъе тlаяха со а зувц ер, ишта беррига терхам балха тlабераьнаб ба токарь-револьверщица йолча Варец Натальяй. Кадай, кулга самалца хьайоахк цо хьаньаьнна деталь. Сихха шийна юкхе Iоехи штудераши болташ.

— Натапа тха бригада дог да, — йоах йоlа далла латтача станока тlа болх беш воалача Бурлаков Сергейс. — Тхоа массарел а дикагlа хlана бац аьана болх беш я из. Хlаьта, тха а безам бац тlехьадиса.

— Тха къамаьла юкъеякх бригадира декхараш кхоачашдеш вола И. Н. Миролюбов:

— Ер цу дlадовлачу цхьайтталагlча пятилетка диъ шера план 27 декабре кхоачашдергья, аьнна социалистически декхараш тlайийнар саха, цул совгlа, къахьегама овсарле 2 процент лакхъе а лаьрхlар. План ца еш-м тхо цlаиххa а хиинадац, хlаьта а кхы а дикагlа бе беза болх. Тха гlулакх юхадетт заготовительни цехо. Ший хананхьа деталаш ца доаттаяро тха болх а сецабу.

Балха овсарле ма хулла лакхагlа хилийтара тlадерзадаьд шоай хьинар бригадира гlончаша, дикагlболча бригада членаша Гечебаев Юре, Чернобаев Сашас, Бурлаков Сергейс.

Ух бригада членалла дlаязваь ва Советски Союза Турпал М.-Х. Мирзоев. Иоккхача цеха цхьан саьн чу латт Турпала тlачlоагlъяь станок. Ух тlа болх бе бокъо ду бригадерча эггара дикагlа къахьегачоа. Хlана цу тlа болх беш ба дикагlбола токараш Гечебаева Яковлеви.

— Цу станокa тlа болх бе бокъо яккха гlерташ яхье а дьанна къахьег саха, — йоах И. Миролюбова.

Ала деза цу тайпара леяеча яхьо хьалхашка латта декхараш кхоачашде бригада дикка гlо деш хиларах. Цул совгlа, коллективо хlара бетта машара советски Фонде дlакъехаду 50 сом ахча.

М. КОРИГОВА.

КЕРТТЕРДАР: ДИСЦИПЛИНЕИ БЕХКТОККХАМИ

КАРАГIДУВЛАЧА ГIУЛАКХАША ТЕШАЛ ДУ

Мехкдаьтта промышленноста оборудовани еча предприятешта юкъе эггара йоккхагlех къаьнагlех ярех цаl я Октябрьски революце ордена лелаеш йола «Красный молот» завод. Цудухьа йlаьхий я завода болхлой революциони, тlеми, къахьегама традицеш. Цу традицеша болхлой тlехьенашта хьалхадоах уж кхыча предприятешкарчарна хьокхаме, дисциплинеи порядоки йолаш хила езилга.

Из холуш да завода коллективе. Бокхагlболча болхлошa дlааагlбараштa дувц цу предприяте дукхача цехашка хаддаза болх беш шоаш коллективе ийначох, баьча балхах, ийсъевнача халонех, уж эшаеш карагlдийнарех. Цар боккха къахьегама кхетам ду дlааагlбарашта.

Из деррига а дика отт дисциплина чlоагlъяра. Дисциплиней порядоки дерггlа хиларга хьежжа хул доахаш дола производственни толамаш а. Завода болхлоша дукхаза а республике хьалхера шоашкара дlадоладьд дика гlулакхаш, социалистически яхье хьалхара моттигаш яьхай.

Пятилетка диъалагlча шера хьалхарча ялх бетта продукци махьала ялхара план 100,5 процент кхоачашйир завода коллективо, заданел совгlа дlаяхьийтар 178 эзар сома мах бола оборудовани. Планагlа лийрхlачул вlезагlа дlадахар продукци хьаярга дlадодар. Хlаьта еррыгача продукцех 42 процент яр дикала пачтахьалкхен Знак йолаш арахийцар, вешта аьлча, планагlа йоагlачул 1,6 процент дукхагlа. Из толам боккхаш кходар 600 тони условни дсагор, 81 эзар киловатт-сахьат электрически энерги, 707 гигакалори йоахала энерги, 494 тони метала.

Рационализаторски предложенеш производствана юкъеиахьарах 80 эзар сом пайда бир, вешта аьлча, тlайийнача декхарех 5 эзар сом дукхагlа.

Ах шера республика промышленни предприятешта юкъе лаьттача социалистически яхье коллективо кхоалагlа моттиг а яьккхар. Заводе шоай предприяте меттел республике а мехка а кхы къовсалургlбозаш я кузнечни цех. Цига хьаю мехкдаьтта оборудовани еча дlайохийта заловкаши штамповкаши. Уж кхоач завода цехашка меттел мехкдаьтта а кхыча а промышленноста предприятешка.

Цеха коллективо хlанз болх бу ух шера нолбра бетта тlехьарча денаш чотагlа. Дикка тlехкхоачашъяьй нормативно-цlена продукци яккхара задани а. Планагlа йоагlачул дукхагlа я къахьегама овсарле, лохагlа да продукци хьаярга дlадодар.

Фу бахьан да ишттаза доккхий толамаш цеха коллективана доахадалара? Мишта карагlдаьннад цунна из? Эггара хьалха цунна доаа жоп да чlоагlа дисциплиней порядоки хилар. Массехк шера из чlоагlъеш доаттабу къовсам къаьстта ирбалар КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленум хиначул тlехьагlа.

Хlара мастера, бригадира болхлой дика кхетабеш дийцар Пленуме къахьегама дисциплина чlоагlъяра хьахьахь отталар, дlахайтар деррига дикадар, бериат дисциплина ма йоаттlара хиларгара дlадолалуаса, белгалдаьнхар дисциплина телхаяашта дукхала чlоагlа къовсам доаттаберганлар.

Цехе вlашагl а елла болх бе йолаелар профилактикан порядок йохаершта дукхаларча къовсамеи йоаниси, коммунист В. Вербицкий председатель а волаш. Цуа совгlа, цехе я новкъостий суд а.

Цхьан хана цехе дlадолаьир болхлошта къахьегара дика хьаьаш хилийта. Болх латтача боаккхаш, продукци дукхагlа а дикагlа а арахеца йоаш хургlболаш мерда оборудованаш оттайир.

Цlена шкафаш, гlаадаш оттаьир бытовкашка, хlама дуача цlагlа. Аьхки салаlара я хlаьаш даара а беседка яьй.

Хоаш аздьча стендашка, доаунгашка инйчйир цlе утолон. Хьалхена йоаь хlара сиена, бригадо доаха толамаш тlадоза социалистически яхье экран.

Укхаза белгалдаккха доагlа заводе эггара хьалхе сквозной бригадаш е йолаяьр кузнечни цех хилар. Бригадира Вербицкий Виктор Андреевича шийцарча болхлошна дага а аьнна дlадоладир из гlулакх. Хlана цига йиъ бригада я цу методагlа къахьегаш. Цар цхьан паргагlа бу болх. Бригадо даьккха ахчи декъ къахьегача юкъе даккьа лаларга хьежжа хlаранега кхоачаш.

Кхыча бригадашкарчул доккхагlа хул цар толамаш, чlоагlагlа я дисциплиней порядоки. Производствени болх дика беш санна, цар хьинаре даьъа лоац цеха а завода а общественни ахарa юкъе.

— Дисциплина чlоагlагlа хиларга хьежжа доккхагlа хуа саго доаха толамеш а керттерча даьъе, йоах цеха партийни организаце секретара, мастера Магид Яков Моисеевича. — Ишта дисциплиней шоаш бола беча моттиге йоредий доаттаеш а тха коммунистически къахьегама ударникаш вышкапхьараш Карпов Александр, Фролов Александр, Кесель Сергей, Савчинков Сергей, крановщицаш Щербинина Валентина, Савченко Валентина, кхыбараш.

Бакъда, хlана а цуьйсу цехе цхьа наггахьа балха хьава саг тlехьавусаш, балха тlара хьалхагlа дlаводаш, къьметтел корта бохабу малар молаш а. Ишта этта моттиг цхьакхда а йитац ца кацаш бригаде а цехе а. Из дуац лаьрххlа цу гlулакха йолча комиссе а. Ишта хlама хилар, масала, вышкапхьараш Потапов Василий Ивановича, Онищенко Виктор Николаевичи корта бохабу малар менна производстве гучабаьнча. Из хlама цар хьалхара деш лалар. Комиссе членаша уж корта бохабу малар меларах доаца лазар дlаланкlара йолча больнице хьожабир. Бакъда, кхы маргдац аьнна цар доп далараx битар уж. Хlана малар молаш а бан, дика болх а бу.

Пагахьа санна завода еррагача цехашна цу цехе санна дисциплиней чlоагlъяра тlехьа къовсам доаттабере, дуцилга йоашаш. Доккхагlа хургдар цу предприяте коллективо доаха толамаш.

Ю. ТЕГАЛОВ.

МАШИНАНЬКЪА ТРАНСПОРТЕ ЭГГАРА ЧlОАГlАГlА ВЕЛГАЛВАЬНАЧА ВОЛХЛОШТА СССР ОРДЕНАШИ МЕДАЛАШИ ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Мехкаш дукхайlен поездаш дlахаийтарa хилийтара, станцейя узлей бlаха лакха, оасийнo йола техника юкъейолаяра чотагlа халкъбовхама мохьаш дlа-юха кхухьилга сихдара йола задани кхоачашъярах совгlаташ дулда:

Нохч-Гlалгlай АССР

«За трудовую доблесть» яха медаль

Ибрагимов Товзу Масомедовича — Гудермес локомотивни депо машиниста.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума
Председатель К. ЧЕРНЕНКО.
СССР Лакхехьарча Совета Президиума
секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль 1984 ш., 3 август.

ГУДЕРМЕССКИ РАЙОНА № 91 ЙОЛЧА ПРОМЫШЛЕННИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГЕИ УРУС-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА № 143 ЙОЛЧА АЛХАН-ЮРТОВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГЕИ ГlОЛЛА НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ДЕПУТАТАШ ХАРЖАРА ДЕН ХЬАКЪЕХЬА ДОЛА

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

«Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах» долча Нохч-Гlалгlай АССР Законе 57 статьяга хьежжа Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш де оттадолда Гудермесски района № 91 йолча Промышленни хоржамий округей Урус-Мартановски района № 143 йолча Алхан-Юртовски хоржамий округей гlолла кlираннийнахьа 1984 шера 9 сентябре.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета
Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета
Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный.
1984 ш., 8 август.

● Партийни вахар: къамаьлашкара хьалдача гІулакхашка

ПРОПАГАНДИСТА ГОВЗАЛ

Партийни, экономически, пропаганда массоий формай сете дешара шу чакхдаьнна а цу балха итоге хьажа я, а тоьал хаа в. Цунца дийза тхоай идеологически балха бІухоша нифагІдаьнначох, дикка дисарех дувне безам бар са.

Вай парте Іалаьмате чІогІа йоакхо ю коммунистий санна парте боацарей а комсомольций а политдешар тоадара. Из гІулакх Іалашдеча оаха ларде ийьай КПСС XXVI съезда, КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленума решенеш, партийна а экономически а дешар тоадара тІадерзадь КПСС ЦК укх тІехьарча хана тІайдаа социалаш.

Цу документаша тхогара дІадехар керттера терко ладувгІараш дукхагІа хилара тІа ца а ухийташ дешар дикагІа вІаштІехьдаккхара къахьтта йоакхо елга, хІара коммунист шиі идейно-теоретически боарам лакхбеш хулга Іалашделга да.

Ишта, нагахьа санна партийна сете дешарашта юкъе хьалха дІадахача шера коммунисташ 89,1 процент хиннабале, соахка ма хьакхам 95,8 процентага дІакхаьчар. Дешар дифференцирбаьнно вІаштІехьдоаккхилга Іалашдеш хиннад ерратача формашка.

Парте районни комитет ладам лоархІам беш хиннай пропагандистски кадраш хьахаржара цар кийчон боарам лакхбара, дукхача даьнъе цар говзалах, цар дешар керта болаш вІаштІехьдеаккхарах тайпа дукха долга кхета а деш.

Пропагандисталла хьакабаьб керттерча даьнъе йоагІа кийчо йола, наха сий дешин лоархІаши, Іомаю материал творчески лоха а наха кхетаргйолча тайпара дІахьеха а ховш бола нах. Царех дукхагІбараш кулгаллу болхлой хулга Іалашдаьд. Цу тайпара говза пропагандистски бола беш ба тха колхосий председателаш: кх. Зибоpов Ю. Я. — «Путь к коммунизму», Чилаев Ш. Б. — Ленина цІерагІча, Оздоев А. Ю. — Орджоникидзе цІерагІча, Крылевская Р. А. — XX партсъезда цІерагІча, предприятей кулгалхой — кх. В. Н. Горобец — «Сунжамежрайгаза» управляющи, Ю. В .Тарабрин — кхун комбината директор, А. А. Жилин — «Сельхозтехника» объединене управляющи, кхыбараш.

Пропагандистски болх бера дукхагІа юкъеаоб дийша баьнна боза специалисташ, экономически службай болхлой, подразделеней кулгалхой.

Хаддаьза тхоай теркаьа кІаьа лоаттаду оаха пропагандисташ шоаш а шоай говзал лакхьеш, кердачоа тІакхуаш хургбола гІулакх. Царга райоье а парте обкома политдешара ЦІагІа а еча семинарашка дешийт, пайдане опыт дІа-юха ацийт. Цига къьастта йоалхаш юкц занятеш еча хана юкъелакийлача чІоагІа аьттув боалийта проблемни метод, рефераташ язъяр, общественно-политически практика яр санна йола дешара дикагІйола формаш. ХІаьта царех шоаш пайда ийбеча хана царгара хьадех дешара ерриге процесс коллективешта хьалхашка латтача декхарашца вІхха юванлга, къахьегамхой балхаца коммунистически дог-уйла йолаш, дисциплинеи порядоки чІоагІъеш хургболаш хьалкхебелга.

Идеологически балха бІухой теоретически методически говзал лакхъяра дІокха гІо ду тхона районе цу гІулакха вІашагІъехнача опорни школаша. Уж районе йийъ я: XIX партсъезда цІергІча колхозе — Іилман коммунизма, Серноводски юртбоахама техникуме — марксизма-ленинизма лерий, «Победа» колхозе — хьалдача экономика, нефтебазе — коммунистически къахьегама школаш.

Цу дерригне хьаду ладувгІараш теори кІоаргагІа йовзара тІакхуаш хургбола хьалаш. ТІаккха цар вІаштІехьдоал дегІаенача социализма хьалашкарча парте политикана кІоаргагІа духтІабала, вахаре хулача яленей кийса маІац де, хьанйцача знанеех шоай балха тІа шерагІа пайда эца.

Ишта, ладувгІачо «Сельхозтехника» объединене ветерана В. Г. Машенцева ше парте XVII съездах лаьца дувцаш, шоай предприяти юкхьанца ногашта отташ, тІаккха дегІаухаш хьаьрах гулбеннарий чІоагІа безам тІаозаш дийцар. цун цу хакарех хІанзарех низ вІаши нийсбир шоай коллективо леладу гІулакхаш. Кхачан программа кхоачашъеш боллача вай берригача мехка юкъарча декхарашца дувзадела хилар хьахьекхар.

Цхьаболча пропагандисташа дика кареерзаьй общественно-политически практика метод. Укх тІеххьарча хана политдешара ладувгІарий чотагІа алсамъяьннай Кирова цІерагІча колхоза идеологически актив. Л. Д. Мухановайх, М. С. Мальсаговх агитатораш, С. Евлоевх политинформатор хиннаб.

Парте ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленумо дІадийхар планагІа йоагІачул къахьегама оасарле 1 процент лакхъе, продукцега дІадохийтар 0,5 процент лохе, аьнна. Экономически дешара дукхача школашка цу хьамъехьа лархІа занятеш яьй. Ишта ЦІеча Эскара цІерагІча колхозерча коммунистически къахьегама школе хьада къамаьл хилар пропагандиста а ладувгІарий а фу бахьан чотагІа из денхараш кхоачашде шоаш дага ба хьа а хьокхаш. Алхха хьаккарч кхееча 1 процент къахьегама оасарле тІакхийтта боалаза хьахул кхы тІа а 6768 сом, нагахьа санна хьажий дулха цхьан центнерга дІалодар 60 кепига хІеангдача 2810 сом пайда боал. ХІана пропагандист Зимарина Ольга Ивановна цу хьаказехьа шоай коллективо тІайна декхараш кхоачашцу хьожаш тІахьожам лоаттабеш я.

Пропагандистий балха опыт вІашагІтохара, из йоаржаяра, цар занятеш малагІча боараме чаккийнах тахана даим йоакхо еш я парте райкома партийни дешара кабинет, цун чуйоагІа методически, экономически дешарей советаш. Цар членаш ахийнаб оаха пропагандисташа еча занятешка анализ йир духьа. Цар кийчъеча материалах когІортолга а еш, идеологически активисташца беча балха лостам тел оаха. Цхьадолча даьнъе из мухь шоашта дІатІаийцаб, общественни хьисапе вІашагІ а еха, тха цхьайолча предприятешкен боахамашнеи болх беш йолча партдешара пхе кабинето а.

Тха балха тІо тІа-тІа чІоагІдеина дІаотташ латт занятешна районе кулгалхой, парте райкома бехктокхаме болхлой а ухаш хилар. Цу гІулакхо айбу пропагандистий а ладувгІарий а дешарцара боарам, хІаьта цига тІа хиначар луча предложенеех, рекомендацеех холуш бола пайда боал.

ДукхагІа пайда ийбе баьннаб пропагандисташ шоаш еча занятешка технически средствех. Политпросвещене кабинете уж хинна ца Іеш, цхьацадолча боахамаша а йоакхо яьй уж шоай идеологически болхлошта Іалашъяра.

Долаш да тха балха тІа кхоачамбоацараш, дикза дисараш. Сете комплектоваля еш даим теркаьеш хилац коммунистий хІара категоре белталонаш. Методсовето даим Іалашдац пропагандисташта хац-ханнахьа эша ховмаш делга. Опорни школаша а предприятешкарча партдешара кабинеташ а хьнарегІа болх бергболаш вІаштІехьдакха деза гІулакх.

Балха опыто хьахьокх тха берригача пропагандисташа практически задачеш ялара, проблемни ситуацеш яшхара методаш кареерзаьь ца хилар, шоаш Іомаю теори къахьегама гІулакхашца юкза ца хар, шоай ладувгІараш кийса экономически уйла е ховргдолаш Іомабе царна карегІ ца далар. ХІара ладувгІар алхха шиі къахьегама гІулакхаца дувзаденнача хІаман меттел гІулакх шерагІа а кІоаргагІа а гуш, бухсоцаш хьахургдолчун хьалхе йоакхо еш, обобщенеш е могаш хуле оий декхар дизза кхоачашдаьр санна ше ларкІа бокъо я пропаганиста. ХІаьта из Іалашде вІаштІехьдовлача цІаккха а хургьац формализм».

ХІана кердача шера кийчо еш ба районе. Еррига хІана яц аьнна кружокаш, школаш, семинараш вІашагІъехнай, пропагандисташ хьалербаб.

Л. СТЕПАНОВА,
парте Сунженски райкома политдешара кабинета заведующа.

«Грознефтеоргсинтез» производствени объединена чуйоагІача ремонтно-механически завода болхлоша юрра социалистически ахь йоаржаяьй кетІалатиа дигалагІча шера план ханал хьалха кхоачашъяра. Цу ахье даим хьалха а латташ, дог гІоздеаха къахьегама техникаш доахаш ба формовщикаш, коммунистически къахьегама ударникаш Ахмадов Руслан, Новсарбиев Саманта, Умарова Тамара, кхы дукхбараш а. Шоай сменни нормаш хаддаьза тІехкхоачашъярал совгІа, цхьаккха тайпа бракх нийсъахьйтац цар шоай балха тІа.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) формовщикаш Т. Умарова, С. Новсарбиев, Р. Ахмадов.
Н. ПЛИЕВА сурт.

ДИКА ХОАМАШ

ЯХЬЕ КОТВАЬННАВ

«Грознефть» объединене цІерагІа укх деношка еннай укх тайпара телеграмма: «Дег тІара даьгъала юхо оаха коллектив укх шера шоллагІча квартале Ерригсоюзни социалистически яхьа итогех хьалхара моттиг якхарца, цунна дувзаденна мехкдаьтта промышленноста Министерства, профсоюза ЦК карара нара тела ЦІе Байракхи ахчан хьалхара премии яларца».

ДІахо телеграмма тІа яьннад советски халкъо Сийлахьбоккхача Даймехка тІем тІа Котало яьккхд 40 шу дизаран стахановски болхаш 50 шу дизаран наькъа а болхаш Нохч-ГІалгІайчен мехкдаьтташна керда толамаш доахаргхиларах шоаш тийша хилар.

Из телеграмма яьтараш ба СССР мехкдаьттен газовии промышленноста министр Н. А. Мальцев, мехкдаьттен газовии промышленноста болхлой профсоюзна ЦК секретарь В. Н. Багаев.

ДОККХА СИЙ ДАЬД

Вай мехка промышленни гІишлошъяра Министерства карара нара тела ЦІе Байракх еннай «Чечингстройтранс» яхача автотранспортни объединене коллективна. Из совгІат цунна деннад хьалхарча ах шера Ерригсоюзни социалистически яхье хьалхара моттиг яккхарах, цу юкъа объединене водителаша дІа-юха бихьаб бІаь эзар тонн мухь. Ишта автопарке ра араюъла машинаш дукхагІа хиннай, ворхІ эзар сом совгІа пайда баьб. Яхье хьалхалаттарех ба водителаш Аушев Султан, Вангаев Висит, Андреев Анатолий, Бороденко Михаил.

ШИРДАЬННАЧА ГІУЛАКХАШЦА—КЪОВСАМ

ЮРТА СОВЕТА ТІАХЬОЖАМ МЕЛБЕЛЧА...

Малгобенски районе ерригача юрташка бахача наькха схозаш чакхъяьннай. Цига вІашагІкхийттачар дийцар вай вахар кхы а тоадарца, наьха саккетам лакхбарца, уж эадий гІуламхаш доахкаш хьалкхебарца дувзаденна гІулакхаш. Цига даьча къамаьлий чулоацам, тІамйаьча решеней маІан цаІ дар — дикагІа даха лой дикагІа къахьетанза даргдац вай. Оттаьь мероприятеш тІаьраьнь яр къахьегама коллективашка, нах бахача беш бола кхетама болх тоабара, къахьегами а производствени а дисциплине, правопорядок чІоагІъяра.

ТІаккха фу дувцар цу сходашка?

Дукхачар чІоагІа вай кхайкхоpа пачкхьалкхенна, шоай юрта хьалхашкара, кхьметтел шоай дезала хьалхашкара декхар диц а даьлийте гаьнна «дІаьха сом» дакхка дІаухараша. ХІаьта ахнан замалахьа совхозий кхашка болх хьабе нах тоьаш хилац. Ишта эгІалло кхайкхоpа дер дайна левачарна а. Цу тайппара шоашта къувлача дукхача хІамаех чІоагІа хьашт долаш дийцар наха. Уж дешаш дерггІа кхеста ца дарах, КПСС ЦК апрельски (1984 ш.) Пленумо дІа ма деххара шоай доазонашка бокхъонца дай хинна дІа ца оттарах бехкаш даьхар юртий Советий исполкомех. Цунца цхьана цар гІо а дир царей. Кхачай программа кхоачашъяра нах дикагІа сарцагІйбахара, депутатски актива, кулгалхой вахаре хІанз а долаш лолча дукхача кхоачамбоацараша духтІабахара, дикза дисараша цІаьхха а терко тІаозара.

Бакъда, ерригача юрташка из доарІаже гІулакх чакхдаккхара е йоагІа йоакхо ьаь аьлча нийса хургдац. Корта бола къамаьл хиланзар Юкъерча Ачалухе хиннача сходе. Шоаза нах вІашагІ ца кхетар бахьан долаш тІехьанкха йийзаппа. Цу гІулакха эгара хьалхарча аргІана бехке яр юрта Совета исполком, цун председатель Х. С. Арчаков. Кхьметтел шоай дукхагІбола депутаташ цига гулбе вІаштІехьдаланзар цар. ХІаьта хьабаьхнараш а цига дувца оттадаь дешаш малагІаш за ца ховш хьувзар юххьанца.

Цига къамаьлаш даьчар чІоагІа бехк боахар юрта Совета исполкомах, цо цнй балха даьнъе ледарло еш хилларах, дукха дешаш цнй теркама кІал[illegible] дувлийтарах. Из нийса да, бакъда, шоай дукхагІа йоакхо елга хьадехаш санна къахьегаме, юрта общественни вахаре доагІа дакъа лаьц декхарийза уж хиларах хьоахадича къамаьл хотта ца луш дехар.

Хьоаргда вай юрта Совета гІулакхашка. Административни комиссе алхха паспортни режим телхаерий гІулакхаш мара къестадац, ноакъостий суд цхьаккха хІама деш яц. Дукхаьнна моттигаш хинкай хІамаш дІайийнача совхоса кхашка бахача наьха доахан доашдеш, бакъда, цхьаь цкъа цар дай бехктокхаме эоа моттиг хиннац. Юрта Совета гаьна йоацача кафенеи тиканеи хьалхашка, совлен вахагара маьхаш а доахаш, кийцца хІамаш юхайоккхаш латт. Кое-юрта еца товараш дохкача тика чу цІенхаштта телхаю советски торговле бокъонаш. ХІаьта юрта Совет цу хьакъехьа горисполкомага хоамаш дарал совгІа ше хІама хьадеш яц. Болх беш яц цун дукхагІйола массавара комиссеш а.

Цу хьалашка саг цешала везац аьнна хет мурдий товбаша, дина культаех дола законодательство телха а деш, шоашта ловр деш я, аьлча. ХІара кІира цхьаццабарий цІеношка вІашагІ а беттаьуш зикраш дин байсаш дІакхуха цар. Царна юкъе эггара йоккхагІа йолча «Кунта-Хьажий» тоабана корте латт, молла ва со яхаш лела, Х. Э. Полонкоев. Цар наха юкъе хьалсувсаю дина фанатизм, царна качдеха урдув далар-эшар, кхалнаькха бокъонаш теІаяр санна дола дина дувзаденна ширдаьнна гІулакхаш. Цу тоаба а, хІаьта иштта юрта йолча «БатІал-Хьажий», «Арсанов Дала» тоабаша а корте латтараш вахаре нийсалу гІулакхаш шоаш ловчача тайпара къестаде гІертарца советски законодательствана новкъарле ю.

ХІаьта юрта Совета исполком уж юхатохаш ца хиларах совгІа цун председатель Х. С. Арчаков ше цар леладер вІаштІехьа дола хІама санна лоархІеш ва. Кхьметтел Малгобенски горисполкомерча комиссе цар юрта дина законодательство телхадаь моттиг хьагучаьяккхача а, Х. С. Арчаков уж-м саг еннача вІашагІ нхийтта боккхий нах мара бацар, яхаш гучахье оалаш бийца из гІулакх дІадерзаде гІерташ вар. ТІаккха юха а тохкам бе бийзар. Цо юкъа саг, шо-маьрша, еша цхьа шуи ах шуи даьйна хинадар из хІанз а спискаьшта юкъера дІайозаянза ле а. ХІаьта цига гулбеннараш а алхха боккхий нах хиннадац. 1942 шера ваь А. Полонкоев, 1947 шерара М. Акбиев, 1936 шерара И. Боков санна бола кагий нах а хиннаб царца. Ишта, юрта Совет цу гІулакха юстара кларца из деш дийнар городской комиссе заседане. Дина культаех законодательство телхадаь дина корте латтарашта М. М. Боковга, Х. Э. Полонкоевга, И. Г. Вельхиевга дІакхайтар шоалагІа цу тайпара хІама гучадоале шоаш цІенхаштта бехктокхаме озаргхилар.

ХІаьта юрта Совета исполкома тІадилладар дина культаех дола законодательство мурдашта дІадовзийтила, из телхадераш законо бехктокхаме оза боагІилга парта дІахайтилга. ХІаьта цу хьакъехьа доагІар деш вац юрта Совета а цу комиссена а корте латта Х. С. Арчаков. Цу гІулакха за карейоагІаш вац ше а, вешта аьлча, цох лоархІа веш вац.

Цунга хьежаш мара вІаштІехьбоалаш бац юрта бахача наха юкъе атеистически болх а. Цу даьнъе лекцеш ешаш яц ухаза. ХІаьта юртарча клубе цу хьакъехьа кийчъяь «беседкаш» бедама оттайнча санна саг кхета хала долаш я. ТІаккха «Атеист клуба земан» яхаш йолча тІа православни игумена Петрова, дуьц ше кинаса чуверзаьелга кхашта нийсделар. Хеттар отт беседашка, лекцешка дувца, хьоахабеххы нах боацаш йисай-те юрта Совет, цун активисташ? Лакхе мурдаш чуийцаб яхаш вай юцача фусама да Мержоев У. А. кхоаза набахта ваьлла ва: 5 шера социалистически доалахьен тІалхоедарах, 1 шера хулиганство делиярах, 8 шера сага хала човнаш ярах. Хьагучох, ден а бус далла корта бетташ хилча а хайра тІера даргдий-хьогІ цун къинош цу тайпарчарна гештделга вІалла оамале хила ца доагІе а. Цу тайппара Іалама саг ва И. Г. Вельхиев а. 1930 шера бандитизм леларах 10 шерам цІаьккаьеа а антисоветски пропаганда ярах 10 шерам суд яь хиннав, хІаьта В. В. Оздоевна хІамаш лечкъяраха дезертирство леларарахи цхьана дІалаьрхІача 10 шера чуваьлла ва техаяр. Ишта ба-кх юртара цхьабола «даьхд лай».

ХІама дацар уж шоай цІегІа сатийнна лаьмазаш деш багІаш баларе. Шоайбар санна болча вахара бІехача мохкъе кхьабараш а баха гІерташ, цар саьхетам хІачий боахаш, Іаьдална дорхал йоалаш хулга наха начдеш хьуаз уж. Цхьан дешаца аьлча, юрта кур тилла гІерташ ба. Хургдарий из ишта, нагахьа санна юртара коммунисташ, депутаташ доаггІар царга гучахьа дІаоалаш, уж юхатохаш баларе? Хургдацар. Царех саг бІараьхьежача кхьметтел шоай сходе доаш ада лоархІабацар уж.

Ишта урхаш ший карара ялийтай юрта Совето, хІаьта Х. Э. Полонкоев санна бараш (цун биографи газеташца йийца кхы хьеца эзаш дина йовзаш ма йий) тІа-тІа чІоагІагІа уж шоай бе йохкаш ба, цар, советски законаш теркал а ца деш, шоашта бакъехьа хеттача бесса къестаю цхьацца дина-во денача юрташой кхелаш, довнаш. Бакъда, мац боацаши даьла духьен леладеш-м дац уж гІулакхаш, Мичахьа шоаш цийебеннача дика тІаьтар юзайий, киса ахча, мерех хьекхаа йоалаькхаш дехие цІабоагІа. Цхьан дешаца аьлча, Іоалалча наьха хьаькъал а рузкъа а духьш паргІата лела мукъа беннаб царна цу юрта.

ХІаьта из дерригаш за Іатъкъаш дисац юрта беча организаторски, политико-кхетама балха бухсоцаш къахьегамах хьахулачун. ДІадаха Іа чІоагІа нистиъела чакхдаьнкхар ферий болалоша, лоьаш дацар доаньар. ХІаьта укх шера баьцаш дина хьахинаяр, нах тоабелча юкъарча а шоай доаладьарча а хьайбашта шорта доакъар Іалашде йиш йолаш. Бакъда, дина корта латтарий хьалхленца мархий бетта массеха саг мара араваланзар цу гІулакха. Цар лелаш харцокаш юхатоха йиш бац-те цу юртаІ? Бац аьнна цар гучахьа дарий доре а цхьа гІулакх дар-кх. Кхычахьара варц дийха а цхьа оамал бехьоаргдар тІаккха.

Т. АРАПХАНОВА.

Редакцегара:
Ер материал кепатое кийчъеьчул тІехьагІа Малгобенски горисполкомера хоам бир тхога юрта Совета председателна декхарех Х. С. Арчаков мукъаваьлийта, аьнна.

Оаха яздаьчун лерагІа

«Са бехк бац»

Ишта корта а болаш укх шера 12 июне «Сердало» тІа араяьлар критически статья. Цу тІа дувцар Назрановски райбыткомбината балла юкъе хиннача кхоачамбоацарех. Царех керттердар да къахьегам во вІаштІехьбаккхар. Цу хьакъехьа Нохч-ГІалгІай АССР бахача наха бытовой гІулакхаш дара министра А. Н. Инуркаева редакцега хоам бу:

«Са бехк бац» яха статья йийцай бахача наха бытовой гІулакхаш дара Назрановски РПУ йийллача партийна собране. Критика баьхиннай.

РПУ начальникага А. Берсановга дІахайтад цо доагІачча тайпара бахача наьха предложенейи заявленейи йоакхе ца елга.

Закройщицаш Сайнароевайна укх шера февраль бетта доагІа алани дІаденнад. хІанз «Электроинструмент» заводера «Фотографи» кердача дикача цІагІа дІачуяхьа лаьрхІад.

Нохч-ГІалгІай АССР бахача наха бытовой гІулакхаш дара министерстве Назрановски РПУ болх, кун материально-технически база тоадра, дисциплина чІоагІъяра тІахьожам лоаттабу».

●

Письмо

непатеха доце а

Грозне вахаш вола персональни пенсионер М. У. Хаматханов газета редакцега деткъийр шиі квартирерча телефона ремонт ца яра хьакъехьа.

Газета редакце из гІулакх городской телефонии станце начальникага дІа а хайта, дехар дир телефон тоаелга сихагІа чакхдаккха аьнна.

ХІанз ГТС а М. У. Хаматханова ше а тхога хоам баьб, квартирера телефон дерггІа болх беш я, аьнна.

Грозненски «Нефтехиммашзавод» [illegible] заводе эттера [illegible] лоархІача [illegible] хІ а Браханова В[illegible]. Цу дукха балха кхоагІа [illegible]. [illegible] учасгарча [illegible] социалистически яхье даим хьалха [illegible] хьайоагІарех я из. Цхьаккха сменна дІаккхийтац цо ший норма 130—140 процент кхоачаш ца еш. Оасаре къахьегаш санна цо хьабе бола продукци [illegible] тІехдаккха [illegible].

СУРТА ТІА: [illegible] В. Браханова.
З. БАТЧАЕВА сурт.

ЧАХКИЕВ СаІид

МАЬКХА ГІОРГІИЛГАШ

Дувцар

Къавалар — беркат да, цхьабакъда, хьа а венна, цхьаь висар — ва доакха во да. Уж дешаш каст-каста хозар Маржана ший доалахочунгара. Саиинат во саг, во доалахо яцар. Ишта хетар Маржана, наха фуннагІа оале а. Цхьабаьнъя, цаІ дар цун цхьаццабарашта ца дезаш: бакъдар дІаяргдолаш яр, дузал латтар ший да вале а.

Каст-каста йоагІар из Маржан йолча. Цхьацца дахар-денар, юрта шийне хьаь керда хІамаш дувцар. Ховра цунна Маржана цу хабарех, дукха ца хуле а, сакъердам хулилга, хІана аьлча, из хоара арайоалаш а яцар, еттулга дІалалла е веттаьа хІама яца тІаа тІа ца йоде.

Тахан а Іуйрене ена хьаьттар Саиинат. Из яр керта тІа кІай косынкен дегІа тІа сийна бос болча боза коча тІа юхаш ІажагІа кофтен а йолаш. Когаш тІа жолошкаш вахар.

Маржан ара яр. Коа тІа цун тьоскаш йоалар из, дом гІерТаргбоацаш хий а теха.

— Фу деш йоал хьо, паровоз во с дом бамкхъ, — дІогІа техар Саиината, хоа хьачуерзаше. Даим цІогІа детташ дора цо къамаьл. МоллагІа нах латтачара, из юкъе хуле а цун оаз хозаргьяр эгара хьалха хьа.

— Нус хургъяр хІара кІиркІира цІаухаш, дика яларе, даьра хургъяр, — тІатехар Саиината. — Вай дашна фу яьхад хой хьона?..

— Хов, хов, — юкъейккхар цун хабара Маржан. — къавалар — беркат да, яьхад, хьа а венна, цхьаь висар — вреа довр да. Из ала гІертий хьо? Вешта, сона хІана дувц Іа из дани? Со цхьаь а йисаяц: са воІ ва, вниІй воІ ва, нус я.

— Мичаб уж? — хьадда хьаттар Саиината.—Цу дІарча цІагІа бий уж? — култ дІатІаьхенхар цо цІенна. — Е дІа беша хурьба уж? — култ бешагахьа дІадийрзар. — Бац. — Кулгаш доаржадир. — Цхьаннахьа а бац.

— Хьога чІоагІа бала кхьчаб-кх са дезал бахьан долаш, — раьза йоацаш кхессар Маржана.

— Хьа дезал бахьан долаш-м се латтачара кос дІа даьра боакхаргбацар аз, — аьлар Саиината, вІалла шек дІа а йоацаш. — Хьо дага йоал-кх. Сона ма гой, Іа цар мел гІайгІа ю. ХІара шоатта дй хьа массала кхача, цІенош кийчде йолалу, вусхал санна, хІанз-хІанз уж боагІарг ма бий, яхаш.

— Хац сона-м... Дог лаз-кх, цаІ хиннадий-хьогІ аьнна а хет. Кхо бутт баьнаьб-кх царгара хабар доаца. КІаьнк цамогаш хинна бисабий а хац...

— ВІалла хІама а хиннадац, — кулг лостадир Саиината. — Балхаш хьунагІа бац, йоккхача городе ба. Цамогаш хуле а, цІагІа телефон я, шортта хьабеха корааш ба. вай юртара бараш санна а боацаш, профессораш. Уж дага а ца боахкаш, хьай йоакхо е Іа, из дукха гІойленагІа да хьона.

— Іа яхар мара аз ца деш хилча-м, бежаь но дІалела мара мича езар са, — елаьгъежар Маржан. — Хьона бахкаций хьай къонгаш дага?

Цхьа йоІн кхо воІн вар Саиината, йоІ маьре яха, ший дезал а болаш, уж бахача юрта лхар. Ишта ший дезал болаш юрта вахар воккхагІвола воІ а, хІаьта зІамагІбарех цаІ колхозе балха вар. Цул а дІамагІвар — арме. Мар ленсе ваха цІагІа вагІар. Цунна атта дар дувца.

— Арме вахачул сиготлу аз, — аьлар Саиината, — воккхарна-м фу дергдар...

Ков цхьалха даьнкха а яьнна, нув цІен юкхе дІаоттабир Маржана.

— Йоллел, чай маргдар вай, — цІагІа чуйийхар цо ший доалахо. — ЧІаьнаг да вайна кийчча латташ, тхьовра аз хьадаь.

— А, гІоза дуарг хилла. ХІанз мукъа яц, хІама дац тІехьагІа йоагІаргья со. Со-м хьога кхаа бакхха ма енайий...

— ХІай?! — кІикха дІахьежар дунгахьа Маржан. Дитиъа дегІ нийсделар: оазал яр цун буаро ледаш. ВІаргаш а сийрдадаьлер: уж а цо дукхагІа хьатта тІехадора тІеххьарча хина. — Фу кхаа?

— Вадавай, ма гІадьяхар хьо! — цецъялара хеи оттайр Саиината. — ЦІавоагІа хьа воІ, цІавоагІа. ХІанзза кхоачаргва, ший воІ а сесаг а долаш.

— Хьона оцах хоа из? Малаа хьога из аьннар? — чехкка хетта йолаелар Маржан, теша мегаргвий-хьогІ Іа дувцачох аьлча санна.

— Сога аьннар ва хьалла южарне болх беш вола Іумар. Городе курсашка ваха хиннав из. Цига вайнав цунна хьа воІ. ЧІоагІа хьо дагайоаллаш, хьо хетташ вар йоахар.

— Сона-м фу дергдар, — цхьа ехача санна хьайзар Маржан. — Всай,—цин кулг айдир цо, — аз-м вІалла хІама а даьдац... Духх ихехнаде а деза... Дала сий долда цу Іумара..

— ХІа, со йода, — аьлар Саиината. — Вешта, са новкъостал эший хьона?

— А, а, айса дергда шеддар а, бараал хьона, — цхьан кулгаца ший йІаьха мора ноч а ийеш, сихъенна цІатІа дІачуйоалаелар Маржан.

— Хьайа-хьайа, нускал мо йелацай, — елакъежар Саиинат. — Хьайна хІама эше, хьакхайкаргья хьо, — аьнна, дІаяхар из.

Маржан геттар а чІоагІа малей хьайзар, из йоачул тІехьагІа. Хьажиlаш тайса, оттара чу а яьха, хьадьяар цо цхьа москали ши котами. Саиинатерга а яха, цун марага урс хьаккийтар кхьанена а. Цул тІехьагІа, кІежкьаккха хий тІаккерза бедар тІера ьаккха цІена а я, кхазкар: москал цхьан яьчун котамаш воих яьчуи. Хьийна кийчбаь дІаоттабир чІаьпилгаш де бод а. ТІаккха шийна тІера тиша коч Іо а яьккха, тІайийхар цІенагІъяр. Из яр соахка воІо денача даьрех яь коч. Маржана ше льяр из хьа. Кхеш тІамоассайнча санна кІай кІаьдаш а доахкаш сийна коч яр из, ЙІаьха яр, когаь айрацта ІотІакхочаш. ГІаьха йоацар-м Маржана леда а яцар. Шийна дукха за езе а, духхьал воІа болча тоама аьнна йийхар цо из коч тІа. Ше гІулакхаш деш йоалдаше, дог айдаларца цхьа илли дагадена, ше-шийца из илли доахар Маржана. Из дар къаьнара яши, из йоІ йолаш цхьан хана мехкараша доаш хинна илли. КІаьдда йоагІар Маржана оаз:

Цу сирча дына дошо
 шод еттаьш,
Цу шодаш тато доазон
 [illegible] кхайкаеш,
ВоагІаргва, нани, со шийна
 езар,
Ший хозча юкъмарех кІай
 йоалакх хьекхаш,

Цу сирча дына дошо шод
 еттаьш,
Цу шодаш тато доазон йист
 кхайкаеш,
ВоагІаргва, нани, командир
 хинна,
Аз йиша уйла
 кхоачашхургья...

Машина тата массаза хаза, шиі гІулакхаш а илли а юкъах а дите, корага йедар Маржан. Ховра цуйна Аслан машинаца воагІаргволга: «Победа» яха машин яр цун. Ийца ши шу а дар. Цхьабараш чІоагІа хьегар Асланах, из машин цо эцарах. «Тамаш а яц, — оалар воккхар, — йоккхача заводе керттера инженер ва», Аслан ва а вар «Металлист» яхача заводе керттерча инженералла болх беш. Цхьабакъда, цхьаццабарашта хеттача тайпара, «хІамиат» йовинхаш вацар. Машин а хьаьнала къа а хьегаш ше хьадаьнкхача ший ахчах ийцаар. ГІаьза оаш вацар Аслан, модаш вацар. ХІамаи хьурмат де, из кходе хоаш вар.

Ший воІах дагахьа дохкаш дора Маржана. Дика хетар цун машин йолаш а. ХІаьта а Аслан, хІана цунга долаш дола гІулакх а из машин а йоацаш, ше яххача юрта колхозе дІа а ваха, цхьацца белхаш а деш дІаводалудах, дукха хІама лургдар цо. Сесага бе-башха мичаь городе а юрта а: из балха мичай, ЦІагІа ягІа, кІаьнк кхеву ла, яхаш. Из а..., цаІ мара вац..

Маржана уйла хоадайир цІаьхха хьахезача машина сигнало.

— Уж ба! — кІиккхар цунга.

Шийна хьалхашка уллача тІолгах кулгаш Іо а хьекха, сихъенна коа араьлар из. Машин, коанаІараша меттала дехьеи сехьеи ши хьокха а теха, пхорагІа бида уллача бекъа хьатІа а эгаш латтар. Деггара етташ яр сигнал, еррига улица кхайкаеш. Из кІаьнк вар, бегаш беш.

— Сабар, са дог, сабар, — йоахар сихъенна йоагІача Маржана, — хІанз хьаела, хІанз!..

Бакъдар аьлча, из яцар кІиІ хьаелла езар-и, машина тІехьашкахьа ягІа цун нус Роза яр, е воІ ше вар, цхьабакъда, хІанз цу тайпара уйлаш вІалла дага а яцар Маржана. Бер санна дог гІоздаьнна, гІадъяха йоагІар из.

Бекъа дІабаьнкхар цо. Машин хьачуера. Сецар коа юкъе ягІача йоккхача дитта кІал. Бекъа юха дІабелйр Маржана. Улицагахьа дІахьежар кх цунне бІаргадайра шоай бешара хьахьежаш латтача Саиината кІай косынка. Цо кхы а чІоагІагІа дог айдалийтер Маржана. ВІаштІехьдаларе, юрта мел йолча сага а дІахайтаргдар цо, ший воІ городера ше йолча веналга. «ДІаховлда шоана, — йоахар цо дагахьа, — Аслана ший нана йицъеннаяц. йицлург а яц. Цхьабараш санна...». Уж, цхьабараш, малашб хьаьлча, дала йоа дацар цун.

Машин сацарца даьтта ІоийккхаР Султан. Вена мархІаийккхар Маржана.

— Нани, со хьаькаьчар!

— Дукха ваха хьо, са кІаьнк, са дог, — йоахар Маржана, цун кертах кулг а хьенхаш. — Хьайа, мел воккха а хинвав.

Султан текна кІаьнк вар,

Болхлочун уйлаш

БЕХКТОКХАМ

Д1аьахача ворх1 бетта нах д1а-хьа кхуьлара план кхочашъеьац тха трамвайни депо коллективо. Цун массехк бахьан да. Водителий бехкаг1а ниййслу цхьадола кхоачамбоцараш, бакъда, дукхаг1ча дакъе тха кулгалхоша лерттlа болх в1аштlехьа ца бакхар да цун керттера бахьан. Хьожаргда вай, малаг1ча хьала я тха ремонт-и база? Кхы ворг1а зила йиш йоацаш я. Х1анзд из иштта! Тоъаш яц запасни оатхалаш. Из бахьан долаш депора линег1а болх бе аравала трамвайш аха е аха юха чу ух кхоачаш сахьата болх а бале. Гой тахан кхоалаг1ча маршрутег1а ши рейс мара яьц аз. Трамвай аха болх бе йиш йоацаш юха депо чуйаней со. Х1анз диъ сахьат гергга за яьннай слесараш из тоаеш боаца. Из-м ах сахьата йистадаргдола г1уллакх да, бакъда, оатхалаш ца хиларах г1ена дахьнад-мз.

Т1аккха со мара латтацийй цу, бахьанах болз ца беш тахан! Латт, ворх1-барх! трамвай х1ара дийнахьа х1ана яц, эьнна. Дерриг а оатхалаш ца тоъар е да. Цудухьа бехке бац бахаркой шоашта трамвайша во г1уллакх ду кхаш летхьарах.

Укх т1аьхьарча хене дукха нах балхара д1абуьл тхо доахара. Царна юкъа ба массехк шера болх бе йоикха опыт ераш а. Хала хет цу сана болча нехацара къахьеш, цхьабакъда, уж бехке бе цхьакхе бахьан дац. Х1ана аьлча, моральни, материальни стимулировани ийга белтоаи хьалаш 1алаьмате во да депо. Дош-м во да алара доалаш миччд. Кулгалхоша лерттlа къахьегаргдолаш хьалаш в1аштlехьдоаьара д1еузаргбоацаш нах бе уж заявленеш е язъеш д1абуьлараш. 1962 шера тьалхьа цхьа общежити а тха депорча болхлоша лаьрх1а. Х1аьта цу чу бах делаш береш а боацараш а. Цхьадолча ц1ег1а 7—8 саг ва 1еш. Со з1амигача береца цхьан йоккхача сагаца яз, х1аьта квартирах 3 тума ахча е тех. Со санна вочче тьала баташ бе водителаш Горчаханова, Хатуева, Дудаева, Злобина, иштта кхыбареш. Массала шу до цхьакхе общежити хьалъергья ккаш кулгалхоше тхо кхоане ехкаш «дузаду», т1аккха хургйолча объекта х1ана в проект а оттаьяц.

Моральни материальни хьалех аьлча, са балгалдеккха безам бар цхьакхе х1ама а. Х1ара квартала ерригача депо дакъача толамий итоташ ю оаха. Укх шера цу ялхе хьалхара моттиг яьккхар электрослесарни цехо. Депо дог да але магарда цу цехах. Хьалхара моттиг-м яьккхар, бакъда, хьа условешка хьежача доаг1аш дола ахча хьа ца луш нах кхестабу депо кулгалхоша. Цу санна долча лоарх1амерча х1амо нийза къахьегамцара безам боабу.

Ч1оаг1а во латт цу цехерча нийза балха хьалеш а. Моллаг1ча дийнахьа йоагаи хилча ше сиглара доаг1ача бесса х1ана делхац аьнна, дог1а чудала цига. Х1аьта, цехе хьабеш бола болх электрическа бувзабенна ба. Т1аккха цу г1уленко нийза вакара кхерам т1аттус. Из иштта долга хов депо начальника Лазаренко Валентина Ивановна, бакъда, кхоачамбоацар д1адаккхара х1ама деш-м вац из. Кхьметтел лерттlа болх хьеба инструмент а яц цу цехерча болхлошка. Цхьа дукха за йоацаш, болх бе инструмент яц, ккаш инструментальни заведующега кадаш яр депо дикаг1а йола производственница, тъаьста шерел совг1а тхо долча болх беш йола Коновалова Зинаида. Х1аьта заведующе Дрозд Анатолий Владимировича цунга фу аьлар вай шоана со е летташ! Йоахе д1аила ухказара, соге яц шоана ша инструмент шоай базам бар де, аьнна во новхайир цо из. Цу ханна цига нийсденнача оаха из бахьовцийга д1а е хойташ бахьан доацаш сага бозам барах бехказа вала веза аьлча, тхога а во мел дар аьлар цо.

Кхы малаг1а бахьан да нах производство чота а кхаш д1аккара? Са в со санна депо дукхача шерашка болх беча нийза а дагардар дуъца хьыазаргья со. З1амигачох хьалул оалаш да доакха дар а. Ч1оаг1а во да тхо долча кхерамалаш техники бакъоваш лоравра г1улакхаш. Хьана телхаю уж, водителий бехкаг1а да из, е кхьча службай бехкаг1а да? Цар а вонкар а бехкаг1а ниййслу уж. Хьажал шо хийла лина т1а болх бе аравала йийзай са трамвай техническа хьалага диллача маршрутег1а лелла боккъа йоацаше а. Х1ана? Из дахра ниййслу депо кулгалхоша транспорт тоъаш яц, фухха дий а арадовла деза вхарах. Цох фу хул аьлча, ниййса водача хана хьайнза пассажираш а болаш йола трамвай аха соц. Цул т1ехьаг1а, уж нах т1ера 1о а баьха, диспетчерски пунктa аза трамвай д1айнга езаш хул. Т1аккха рьъза хургбий тхона пассажираш! Хургбац. Реьза ца хилара дола бахьанаш шортта доландаь.

Пассажираш тхона реьза ца хилара цхьакха цхьа бахьан а доаладергда аз. Хийла трамвайни остановке аз сахьатал совг1а хьекхаш латта безаш хул нах трамвай йоацаш. Т1аккха водителаш бий цунна бехке! Водителаш а бе, х1аьта, дукхаг1ча дакъе-м диспетчерски службе а. Х1ана аьлча, цар лерттlа в1аштlехьбеккхабац шоай болх. Маршрутех цар арайоаьлийт цхьаццa кхоачамбоацараш д1адаккха йоа трамвайш. Т1аккха нийкъаг1а уж аха соц. Машина санна хьалха-т1ехьа безаш йиш миччий трамвай. Цудухьа ца! ахача кхы д1аяза йиш а йоацаш соц т1ехьа т1а мел йоаг1араш. Хьажиц, мел хьовзам бу техническа хьалешка диллача депора арайла боккъа йоацаш а мине т1а ваьннача цхьан трамвая. Цунца цхьана массаг1а саг бахко т1ехьаенса, массаг1а ханнехьа кхача безаш д1а ца кхоачаш ансае, мел дукхача нийза догошта болам баьб цхьан «1оадало» аза йоаллача в трамвай арайлийтарех.

Водителашка диллача, укхаза лоарх1ама да трамвайш ханнехьа болх бе маршрутег1а ара алара уж балха т1ехьа ца буьлар. Х1аьта тхо долча ниййслу хийла 1уйрийна д1ат1енавe водитель воацаш трамвай депо чоа латташ.

Атта бац трамвая водителва болх. Атта бац депо яхьча участникша болх беча нийза къахьегам. Цхьабакъда, миччa бесса из бале а бе безам ба. Из ба беза шо кхоачамдар лоарх1ама г1улакх долга а хоьш, шо къахьегача предприятех дикача дах санна дог а лазаш, кхоачамбоацараца, прогулаш ераца, балха т1ехьа буьлараца хьадда къовсам а лоаттабеш. Х1аране: кулгалхочунгара мугlарерча болхлочунга кхаччанца бараме а кхетабе беза хьахаьала леттача дехьарий бакхтокхам. Т1аккха мара боттуй бар г1ац.

З. МАЛАЕВА,
Грозненски трамвайни депо водитель.

Шина хьальегама ветерана балгала я Старогрозненски бурув тохара балхий управлени коллектив. Царех ца! ва производства ветеран, бурувдеттар Сесин Николай Алексеевич. Ер тхьаь кхоьттадаг1а шу да Николай Алексеевича цу управление болх бу. Цу хана дена итташ болча бурувдеттарашта шоай балха гоазал йиза харкараше новкъостал дальд цо. Х1аьта, тахан цар дег т1ара баркал йоах шоай хьехамчана.

Эскара г1улакх даь д1авийрачул т1ехьаг1а шийр даь нийтъаг1а вала лаьрх1ар Сасина воl1а Владимира а. Х1ано дас воl1а Армянски ССР столицан Еревана кхета т1еакхоарига бурув тохаш ба межкдаьтга лохаш.

Владимира а дика карара бурувдеттачун профессиа. Коллективо сийдеш лоарх1аш ба дас во1а Сасиг1ар.

СУРТА Т1А: Н. Сесин кун во1 Владимира.

З. БАТЧАЕВА сурт.

КХОМ БЕ, ЛОРАДЕ, ЛАРХ1А

ЛЕРТТ1А ДОАЛ ДЕШ ЦА ХИЛЧА...

Х1анзчул т1ехьаг1а дукха балхаш чанхдаха дезаш ба Грозненски района колхозийн совхозийн вьахьегамхой. Чуэдаш латт баьцадаараш, доаньар йиъчу, арабьннаб фуна лаьрх1а йола люцерна хьаьха. Уж а кхы а дерриг а балхаш шоай агротехнически ханашка хьежка техника юкъе а йоалаль чанхдаха дезаш да.

«Горячеводский» совхоз дукха отраслеш йолаш боахам ба. Духхьал ва бола илат хьалихедаьд цига 4734 гектара т1а. К1и-марса балхаш 108 сахьата чанхдаха, аьнна механизаторий группа предложени елча цхьабарашта ва декхар кхоачашдулургдац аьнна хетаделар. Х1аьта из предложени т1аийцар. Механизатораша шоай дош кхоачаш а дир. Комплекса чуйолаш хилча ерriга 32 комбайни 11 грузовики шоай ханнахьеи дийна тоаль хиларах баьлар из аьттув. Кхычахьара новкъостал ца дехаш, совхозо шийн техникица чанхдаьхар к1ими-марса балхаш. Х1аьта цул т1ехьа т1адоаг1аш дола балхаш дара а районе яьржача социалистически дазь хьалха ба цу совхоза къахьегамхой. Лоацача юкъа ча т1ера д1а а даьнкха, дерригача лаьтта обработна лий оахаш а лущени йоакхаш а, х1аьта 1500 гектара т1а доакъара лаьрх1а хьажк1аш рапси д1а а йийнай.

Совхоза инженерни службе кулгалдеш ва Гайтамиров Увайс. Организаторски болх во лерттlа в1аштlехьбаккхарах 82 тракторех 79 х1ара дийнахьа болх беш хул. Царна юкъе я 18 К-700, Т-150 яха ниа бола тракторaш. Ч1оаг1а лоарх1ам болаш г1улакх да, лоpaдеш леля а еш, ма могга царех пайда эцига. Д1аладача шера техникех кхоалаг1а дакъа болх беш дацар. Тоъаш бацар опыт йола механизатораш, запасни оатхалаши материалаши.

— 1984 шера январь бетта партийни собрание дийцар б1аьстан кхашнара балхаш дара техника кийча хиларах дош, — дувц совхоза партийни кома секретара Гихаев Мовладе. — Геттара сиха в1аштlехьбаьнкхар механизатораш 1омабеш йолча курсий болх, ремонтникаш а леха ч1оаг1-йир межмастерскеш. Уж г1улакхаш дарах в1аштlехьдаьлар районе эттара хьалха б1аьстан балхаш чанхдаха а.

Дийнахь а бус а болх беш я совхоза лаьтта оахаш йола отряд. Берригача механизатораша т1ехкхоачаш сменни задавеш. Х1аьта Исаков Султана, Хамидов Ваьйсас, Курмахмаев Идрисса сменаг1а 18—20 гектара т1ара лаьтта оах, норманг1а ала доьг1ар 10,5 гектар долаш. Районе г1оала ва эттара дакъаг1а хьокхам ба.

Ч1оаг1а лоpaеш кхом хеташ лелаю техника Хасиев Шамада. Шийн ДТ-74 яха трактор лехкаш по болх бу нийтта шу даьннад. Из къаьна яле а керда яр хьаьца рьъза волаш а вац.

— Керда техника д1аяла сох кагийча нах, — йоах цо. — Е са яр х1анзчул т1ехьаг1а дукхача шерашка болх бергболаш я...

Иззамо бола механизатораш дукха хиларах дина д1адолх карарча шерара балхаш цу совхое.

Техника лелара а пох пайда эцара а г1уданхаш кхача тайпара лел «Грозненский шурий» совхозе К-700, Т-150 яхараш 26 а йолаш, тайп-тайпарча маркех йола 166 трактор я цига. Царех алаш гартта яраш цхьаш ди юкъе а долийташ массаьх беш хилаш. Из г1улакх техника къалларах хулаш дац. Керттерча дакъе нийтта вочa хьале нийсъеннай совхоз механизатораш тоъаш ца хиларах. Х1ама а тоъаш вац 47 тракторист. Кагийча наха механизаторий профессе езалийтара а уж 1омабара а йоакхо еш саг вац цига. Кхоачашбаьбац 1983 шера гурахьа КПСС райкомон райисполкомон механизаторий курсаш в1ашаг1йоххара боахамий кулгалхой декхарийла беш т1аийца соцам.

Кхом а хеташ, ма доаг1ара кулг тохаш хьожаш ца хилча ханал хьалха йох техника. Геттара воча хьале оттаю из кулга ц1ена боацача наха дукха мах болаш йола агрегаташи оатхалаши лечкъееш д1а а ккульаш. Иштта моттигаш ниийслу х1анз вай юкъача «Грозненский шурий» совхозе а. Ялат чуйица а дaьнна д1аоттаьча комбайнаш т1ара аккомуляторш а кхы мaьхе йола узлаш д1аьльхай. Уж яьхараш малаш ба хан. Из дар укх аьхки к1и-марс д1абоадбег1а 60 комбайнех болх беш 25 мара ца хилар. Уж болх беш хиннчарех дукхаг1ъараш а аккомуляторш йоацаш хиларах кхычар т1ара яраш хьаллетайора. Из г1улакх воча оаг1орахьа а 1атгьар к1и-марса балхаш сиха д1а ца дохийташ. Укхаза 6558 гектар т1ара ялат кърда дaьнкхад, х1аьта ча хьагуладаьдац 4000 гектара т1ара мара. Селла дукха лаьтта оахаш ялх агрегат мара яц. К1и-марс х1ана а т1ехьа чанхбаланза хургбер цу совхозе гонахьа ухнача боахамаша шоай техникаца новкъостал даь депаре.

Цу бакъдараша хьахьох Исраилов Альве кулгалдеш йола совхоза инженерни службе механизатораш кийчбара, запчастеши материалаши 1алашъяра, техниках йоакха агрегаташи узлаши т1ера ца ювлийтара, теппаме болх бергболаш техникава шийн ханнахьа технически обслуживани яра, кхы т1а эшараш дара йоакхо еш ца хилар. Цунга хьежка геттара к1езига я совхое болх беш йола трактораш, кхыйола техника.

Ш. ЭРСИНОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

• Машари дунен халкъашта юкъера кхерамзлен бахьан

КОНФРОНТАЦИ Е КХОХКАМ К1АЬДБАР

Конфронтаци е кхохкам к1аьдбеза? Х1ара хьакъехьча долча саго тахан духхьаза цхьан тайпара лургда цу хаттара жоп. Амма миштa кхоачаргда кхохкам к1аьдбарга? Мел цунна доаг1аш да дунен халкъашта юкъерча ирене СССР-ем США-и леладу г1улакхаш? Са къамаьлаш хиннад дуть-дукхьача мехкашнарча деятелашца. Ишта да царна хетараш.

«Цхьан хана союзникаш яр СССР-и США-ий, цхьана къовсам лоаттабора юкъарча моастаг1чоа — фашизмана духьала, — аьлар ц1и хезача французски деятела, дунен шоллаг1ча т1ема ветерана, полковника Раймон Маркье. — Цхьабакъда, х1анз барриадаца ца! дехьен ца! сехьен я уж шв пачхаьалкхе. Х1ана? Керттера бахьан да, сона хетачох. В1ашаг1кхийтта Штаташ дуненна доал де г1ерташ хилар. Вашингтоно т1аьц формула «Герз доаца дуне, т1ом боаца дуне». амма дерригача дунен т1а михо лоаза а еш яг1аш хила еза США седкъий т1адоахка муг1арч уха байракх.

Буржуазни пресса шийн хур ду СССР волараш дувцаш, из потенциальни агрессор я ала г1ерташ. Амма миштa лархlа йиш я агрессивaц ядерни герa эттара хьалха тохаргдац ше аьна дош денна а кхайола ерриг ядерни державаш шийн масал хьаллацара т1ахьехаш а йола пачхаьалкхе? Т1аккха цхьаькха а, американски керда ядерни ракеташ Малхбузен Европе д1аоттанараг1а наб дикаг1а е даьннад вай? Ядерни арсеналаш кхы х1ама т1а ца тохаш лоаттаяраха Европа ядерни герзех ц1енъяраха болча Советски Союза т1ахьехамга ладуаг1а деза ха хьат1акхаьчай. Вай континента байнаб шиъ дунен т1ом, укхаза болабалийта йиш яц кхоалаг1бар».

«Машар ца бохийтар—вай хана керттера декхар, — цо дувнача раьза хул Нгуен Чунг Хиеу, Азен Африкан халкъий солидарноста Вьетнамски комитета генеральни секретарь — американски агрессораца лоаттабеьча вьетнамски къам мукъа даккхара т1ема ветеран. — Х1анз Малхбузехьа дукха хабараш дувц, герз хьаделга сихдара США а Советски Союз а цхьатарра бехке я яхаш. Из нийса дац. Социалистически обществе дац герз хьаделга сихдадарех г1ойле йоалаш дола низаш. Машар ца бохийта г1ертар социалистически обществa чулоацаман доаллаш дола х1ама да. Т1еххьарча шерашка царех моллаг1а кхоачашийча а дунен халкъашта юкъе латтача г1улакхий кхохкам лакка лаьг1лургбола б1аь соаг1а предложени яй Советски Союзин кхыча социалистически мехкашен. Цунах хов сона СССР арахьара политике дерраг1а лелаш хилар».

Т1еххьарча хана каст-кастa заявленеш ю Вашингтоно ше машара т1ехьа хиларах. Цу заявленешта т1еххьашка латтарех дувц «Дейли уорлд» яхача американски коммунистий газета редактора Пит Бэридо: «США лелаш я х1анз хоржамий кампани, х1аьта президента Рейгана батах дукха арадувл машар хьаллоацаш дола хоьв дешаш. К1айча ц1аг1а дувц переговорий истола т1а юхаг1а ховшарех, амма В1ашаг1кхийттача Штаташка дукхаеша дика хоьш да, из духхьала хоржамашта хьалхара риторика, президентски хоржамашта бага кхосса х1ама хилар. Долча бесса аьлча, ше президента посте ваг1ача унх кхаь шерен ах шерен цхьаккха а х1ама даьдац Рейгана Малхбузеннен Малхбоаленнен юкъе латта кхохкам лаьг1бара. Цу ерригача хана шийна могар даьд цо герз хьаделга сихдара. Вайна йиццьеннаш Ливан, Гренада, Сальвадор, Никарагуа, цудухьа вай 1ехалургдац машара т1ехьа ва ше яхаш дувцарашка».

Х1аьта, ер да кхыча журналиста — «Работническо дело» яхача болгарски газета керттерча редактора Йордан Йотова хетар:

«США х1анзарча президента кхайнадучоаш делаалрашта юкъе 1алаьмате йоккха юкъ йоал. Рейгана стратеги ва машара стратеги яц, т1ема кийчо яра керте вала лаьрх1а йола конфронтаце стратеги я. Жонглера санна дешаш лоаза а деш, разрядкагахьа хьайда бола г1а баккха реьза вахилара бехке ю Рейгана Советски Союз. Х1аьта, хьайда яц т1ема расходаш шинна а оаг1оно к1езигъяраха т1ема низ в1ашш духьала цабаннхараха йола Советски Союзен Варшавски Договора чудоаг1ача кхыча мехкашен НАТО мехкашта яь предложени? Хьайда йоацала СССР Малхбузец Мехкашта яь сихдаь герз хьаделга юхасзаран ядерни герз ссеца из д1аданкхарга кхоачадеш к1езигдаран т1аерза предложенеш? Рейгани цуч номиндан цхьакха а х1ама дац Советски Союза машара т1ехьарча политикана духьала дахийа. Духхьала йоп ца доккхе.

«Малхбузен Европе американски керда ракеташ оттаяро сахьхйоах африкански общественность! ядерни т1ема д1ерала дерригa дуне а дага ма тарлой, — Зимбабве методистски килса кулгалхоех цхьанне Криспин Малобере. — Африке йоах, дег1аахар кхерамзленна т1ехьа лел. Из 1алаьмате нийса уйла я. Сихдаь герз хьадаро д1ачуувз экономика, образовани, вахара хьалаш тоадарга д1аьхийта йиш йолаш йола 1ьалаьмате дукха средстваш. СССР телчa машар ч1оаг1бара т1аерзаьяьча предложенеша пайда бергбар дерригача адамашта а. Со темаш ва хьакъхал котдаргхиларех. Из вай массанe юкъарча хьашташта йоаш да».

Александр ВОЛКОВ.
(АПН).

«Индийски Уралкаш» ала Инде Советски Союзо технически а экономически а новкъостал а деш хьаьхьча Рангерча йоккхий машинаш ечa заводах. Ше болх беш йолча тхьа шера металлургически, химически, коксови, горнодобывающий промышленноста шина оборудовани арахецара эттара йоккхаг1а йола предприяти а хиннa д1аоттай цо. Дунен халкъашта юкъерча эттара дикхаг1а йолча стандарташа д1адахараш хьежка а завода продукци.

СУРТА Т1А: Рангерча йоккхий машинаш еча завода цхьан цехе.

А. ЧУМИЧЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Вархl шу дизадар цун. Керда ц1еча к1ай кочи батхараш доакха 1аьрана хачийи юахар т1а. Коташ т1а 1аьрика ботинкаш юахар.

— Нани, нани, комараш кхьчайий? — хеттар цо, кхувса а луш.

— А, кхаьчац, са дог. Цхьан, шин к1ира-м кхачаргья, — аьлар Маржана.

— Цхьан, шин к1ира сона еац, сона х1анз еза! — ц1ог1а а теха, ц1енгахьа д1аведар Султан.

Машина т1ара 1оьлар Роза а. Кхаьчача боалий бос бола бархата коч юахар цунна т1а, Керта т1а туллар баьццара косьнка, х1аьта когаш т1а лакха к1оажош дола мора туфлеш юахар. Роза, тоаенна, г1ов-кеп — шедар цхьа тайна долаш, хоза саг яр. 1алаьмате ц1ена, к1ай яр цун юкъ, фоарт, дийлла лхьарсаш.

Маржана доккхал дора шийн несех, цхьабакъда, ши х1ама дар из реьза йоацаш. Цхьа к1аьнк а вань, кхы бер а ца деш из лелаш хилар дар ца!. Бераш ца деча истех яшаш яцар Маржан. Цо ше-м 1одаь хургдар уж дукха, цхьабакъда, цун нхед шийн тайпара нийсьелар...

Шоллаг1а Маржан цох ца кхаш хилар дар, из шийн мараца, вешта аьлча, укхан во1аца сов г1ожа хилар. Цо аьннар де дезаш вар Аслан. Розас аьннар отта дезаш дар дар ц1аг1а. Из, Маржанага хьаьттача, ч1оаг1а ца тоаш, Асланa эхь хулаш х1ама дар. Цкъа а шозза а яхар мо, шийн хурдаь во! цу г1улакхах д1ахкетаве-ешаяр из, цхьабакъда, цох х1ама хиланзар. Массехказза дов ийкхар укхан во1ац несийнех юкъе, цхьабакъда, х1ама эргадаланзар. Т1аккха Маржана дитар из г1улакх, дукхаг1а ше бехке а еш. З1амига волаш бе безар боаг1а хьехам, х1аьта х1анз... т1ехьа да. Уж кхы юкъе ца лелхаш бита бале а, шийна раьза-м яцар Маржан: во! геттара цох хийравоаккхаш йоат1ар нус. Х1аьта, цул халаг1а фу хургда, из ца! мара дезалхо а воацаш, духхьал цунна цхьаннена жeралла яг1аш хьаенача нанна.

— Нани, ди дика хилда хьа, — Розас марх1аьнкхара кеп оттайир Маржана. — Хала кхаьчад хьона тхо-м, повкъа машина чарх а хецаенна. Ц1акха а в1аштlехьааьнна д1айоладуш яц-кх из укхан машин.

Маржана дезадаланзар из хабар, цхьабакъда, духьала х1ама аланзар. «Ворда т1а хайча а доккхал деш лийнна сон машина т1а хайча ца яша яри. — иштта да-кх этта г1улакхаш», — аьнна хийтар цунна.

Шийн нанна моарк1аьнкхар Аслан а.

— Миштад хьа г1улакхаш? Фуд укхаза? Моглаш лийнанаий хьо? — яхаш, хеттар цо бехказа вахано.

— Х1ама дац. Моглаш я. Вешта, сона-м фу дергдар, — йоахар Маржана. — Сона-м кхы х1ама эшацар, ваг-нагахьа шо б1аргадайча.

— Мукъа воацаш лийнна со, балхаш дукха долаш...

— Хургда, х1ама дац...

— Сона сайна-м гац ер хайра, — цар къамаьла юкъе нийкхар Роза. — Сецпа д1аводa, бус ц1авоаг1а.

— Бехи бац, х1анзара нах-м в1алла а мукъа хиларац. Х1аьта а... дика хет даькха, — йоахар Маржана.

Султан коа г1олла лелар, массанахьа хьожаш, шедар зуаш, тохкаш. Цун санъердам болаш х1ама дацар коа. Ийча маьлхе уллача шисна тебба т1а а ваха, мадаггара м1арга баллийтар цо. Вож «партте» кхоссаделлар, цхьа во ц1ог1а а тохаш. Кхеравенна ц1ог1а ийкхар Султанага а. Ваха, шийн нанна марх1а хьаьрчар из. Роза а оагаелар, цискага ц1ог1а даьлча.

— Воай, ма унзара 1аьхар из, — аьлар Розас. — Тамаш ецийй иззамо циск ц1аг1а лелар.

— Са дог, фу дар 1а цу циска дьр? — хаьттар Маржана.

Аслана к1аьдда лерт лацар шийн ниiй.

— Харцахьа ма лела, — аьлар цо.

— В1а-а-ай, д1ахеца са дерг! — цискага даьнначуъа а унзараг1а дар Султанага даьна ц1ог1а.

Аслана кулг юхазиккхийтар. Юха а оагаелар Роза.

— Эъ, фу дар 1а дьр?! Лерг хьадоаккхар-кх 1а к1аьнна! — во1а т1аккхийтар из, мара цхьа во б1ара а хьежа.

— К1аьдда хьа мара-м лаьцадацар, — бехказа вала велар Аслан.

— Хьавола, са дог, — к1аьнка д1ат1аяххар Маржан. — Волле, кулгаш а дила, х1ама дуаргда вай. Аз ч1аьпилг лургда хьона.

— Ваг1ац со! Дезаш! — г1ожа ц1ог1а теха, нанна карара а ийкха, велар Султан. — Аз дувргда хьа циск, сона хьакоpадоаг1е!

Бе беллар цо боккха кхера.

— Са дог, дита из? — дийхар Маржана. — З1амига ма дий из...

— Дутаргдац! Котамаш а ютаргьяц!

Отара хьалхашка шийн к1оригашца лелача котама т1аведар Султан.

— Ма, ма, — духхьалъьала еннаяр Маржан, цхьабакъда, кхензар.

Султана, лостабаь кхера теха, цхьа ког а бийна. 1обйилалар котам. К1оригаш д1а-са яйдар.

— Са даьла, ер-м в1аштlехьа дац! — сихъенна котама д1ат1аяхха Маржан.

Вож, ткъамаш детташ, ерчар лаьтта г1олла. ураг1атта а ца котам. Корзаг1ъаьнна, гоннахьа хьувзар к1оригаш. Султан, юстара а ваьнна, к1алг1олла хьатьеташ латтар, гой шоана, аз сай безам бар дергда, яхаш санна. Котам хьанийцар Маржана.

— Мисча, ер-м йийра 1а, — аьлар цо. — Х1ахьий, урс хьакхал цун. — Котам Асланага д1аккхоадайир Маржана.

— Х1ана к1оригашта фу дергда аз, нана а йоацаш ма йисарий ераш-м.

— Сопаве из, — аьлар Аслана Розайга. Ше х1ама ала лоарх1аванзар во к1аьнкага. — Гаций хьона цо лелaдер?

— Сога х1ана ях 1а, хьо веций цун да, — кхессар Розас. — Вешта, котам мара йий из, йийча а. Цох доаг1а тума 1одилалча даьннадений из.

— И-и, са даьла! — ийкхар Маржанага, цо ахча хьоаладий. — Фу тума дуьц 1а, аз-м сайна мича лелаю уж, шоана ма лелайой.

«Се я бехке, — аьнна хийтар цунна. — Фуд котама х1ама техача. Бер ма дий из, фу хов цунна...».

— Кхы в1алла хьоала а ма ел из, — аьлар цо. — Султанг, хьай безам бар де 1а. Хьо-м, са дог, шера шозза мара ва а ваг1ацар укхаза.

Цу т1а хьадар котамах дола къамаьл. Аслана, урс а хьекха, шийн сесагага д1аеллар котам. Вокхо ц1аг1а д1ачуийхьар из. К1оригаш, хьа а лийца, хьнка чу ехнар Маржанa. Царна я х1ама тессар, хий оттадир, тишача 1аьнъа чу а детта. Т1аккха чуяхар из: ара йийха яр. Цхьан юкъа вонал деш а яьлла, из араьльча, к1алт1аьнъакха улла яьнкен ноа т1олла 1ехаш лела к1оригашн б1аргаяйра цунна. «Ма аьрдаг1а к1аьнк ва ер, хьалхаг1а-м нийте ма яцар ер», — аьнна хийтар Маржана. Цхьабакъда, к1аьнкага х1ама аланзар цо. Х1ама аланзар цун даьтен наьнаген а. Юха а, хала хьа а лийца, аьнка чу ехнар к1оригаш. Уж х1анз ерригаш яцар: шиъ эшаш яр.

Ч1ог1а шийн во1ie цун деза ше йолча бахкарга сатуьсаш хиннаяр Маржан, къаьстта т1еххьарча шин бетта. Кхыметтел г1анахь а т1ехьа уж духьала ухаш лийннаяр из. Х1аьта х1анз... Баьхкиб... Цхьабакъда, фуд а хацар, г1адъахар дацар цун дег чу.

Донкха са а даьнкха, д1ачуяхар Маржан. Роза хьаьний ц1аг1а метташ т1а йижа уллар, баренкъаш а т1ехьа диттa а яьнна.

— Нани, бехи ма бакхалахь сох, к1еззиг салю1аргдар аз, — аьлар цо, хьачу а кхайна.

— В1алла а бехи бац, — аьлар Маржана, — парг1атта хьай сала1а 1а.

«Ена йолаш-м, сона новкъостал даьдар аьнна а х1ама дацар», — йоахар цо дагахьа. Ц1енош дар цун арахьа к1ира тоха езаш, хьаьк1аш яр беша оасар де дезаш, — г1улакхаш-м шортта дар, хьале безам болча.

— Машина чарх хувца аз, — аьнна, араваьлар Аслан.

— Из сенна дагайоал хьона, кхоана мара яй ц1адолхаш а ца хилча, — цунна т1ехьакхайнар Роза.

Аслан аравалларца, ц1аг1а чуийхкар Султан.

— Нани, мичад ч1аьпилгаш?! — ц1ог1а а теха, сихха хьат1аведа из Маржана.

— Шорта, шорта, — аьлар Маржана, — хьа мама салоl1аш я. Х1ахьий, ер да йоаца ч1аьпилгаш.

Х1етта хьадаьнна д1айха ч1аьпилгаш чудаь ингале оаркханг д1аоттадар цо к1аьнка хьалхашка.

— Х1ахьий, хьаэца. Аз х1анз к1одар а дергда хьона.

— Фий, ер сона дезац, ер-м к1олд чуелла ма дий, — ч1аьпилга дакъилг ц1еи юкъе 1оккхессар Султана.

— 1о ма кхувса, са дог, ялат ма дий ер, — аьлар Маржана. Дакъилг хьа а ийца, кулгаш ц1ен а даь, истола т1а 1одиллар цо. — К1алара хьадиккха, коартол чуеллар дезе.

Цхьаькха дакъилг а, цкъа - шозза царг а теха, 1оккхессар Султана. Бага ше 1увшаш хиннар а, «туф» аьнна д1адахийтар.

— И-и, са даьла, харцахьа ма лела, харцахьа? Ма доаде ва ялат, кхом ма бий цун? — дийхар Маржана.

Ч1аьпилгаш чудола оаркхангк д1адаьнкхар цо к1аьнка хьалхашкара.

— Харцахьа а леларгда, ялат а доадергда! — ц1енхашта аьлар Султана.

Вокха оаркханга чура, хатеха хьа я ийца, 1оккхессар цо маькха ч1егилг.

— Ай, дуа ма беха хьох, фуд 1а лелалер! — оаркханг к1аьнка юхера д1адаьнкхар Маржана. — Волле, д1вала. Мецвелча, юхавоаг1аргва хьо.

— Воаг1аргвац! — ц1ог1а техар Султана. — Аз сай безам бар дергда!

Истола дехьа а ийкха, хьанийцар цо цхьаькха а маькха ч1егилг. Из а 1отессар ц1енъюкъе, т1аккха цу т1а когаш бетта волавелар.

— Вадалай, са-м бац хьоца къувса низ, — г1анда т1а 1олохъелар Маржан. Хий дaьлар цун б1аргех.

Султан оаркханга т1аккхайдар, цхьаькха а маькха ч1егилг хьаэца дагаль.

— Ма, ма, кхы ма кхоссалахь, дукхаваьхарг, — цун кулга т1а к1аьдда т1оара 1от1ат1ехар Маржана.

Цхьа во, унзара мукь техар Султана, шийн кулг на1ара юкъе дихьача санна.

— Мама, нани сох лет! Нана сона т1оара техар! — ц1ог1а а детташ, д1ачуъелар из шийн нана уллача хьаьнцей ц1аг1а.

Г1аьдах ког а кхийтта вехар. ч1оаг1а лоза а веш. Тхьовра леланьр киловзал яле а, х1анз бокъонца ц1е ц1ог1а даьлар Султанага. Цийн 1одоладелар мерех. Ена шийн во1а т1аккхийттар Роза, из бокъонца моастаг1ашта юкъе висачара к1алхарваккха йоаллаш санна.

— Ай, ца да ер адамага, фу дар 1а укханна! — ц1ог1а техар цо шийн маьр-нанага. — К1аьнк-м вувр 1а...

— Аз... аз-м... к1аьдда кулгах х1ама мара техацар... Ена ялар со, ва а тохачул...

(Д1аьхадолар хургда.)

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА КОТАЛОН 40 шу ДУЗАШ

ХАЛКЪА ТАЛАНТАШ—СЦЕНА ТlА

Цкъа шу гергга мара ха йисанц дерригача дуьнен тlарча прогрессивни адамлено Сийлахь-боккхача Даймехка тlеман тlа Советски Эскаро фашистски Германи йоха а яь Коталонан ялххъа 40 шу дизара цlей дездергдола ди тlаккхача. Цу къизача а лирача а тlемо lазап дика lейнача советски наха къахьтта деза а хьамсара а да Коталон да. Цудухьа динача толамашца цу цlейна пачъадаха гlерташ хьинаре къахьегаш, лакха социалистически декхараш тlаийдеш, «Къахьегама кlираш» кхайкадеш, кхьйола мероприятеш чакхйоахеш дог айденна да советски халкъ. Ший тайпара цу цlейна дукхьал болх культболхлой а. Цунна хетадаь мехка дlахьош да художественни самодеятельноста хьажар. Дик-дикагlа йола номераш юкъеххуалаш концерташ уьттаду самодеятельни артисташа. Дlадахача шоатта дийнахьа Нохч - Гlалгlайчен республикан художественни самодеятельносте дlадоладаь Коталон 40 шу дизара хетадаь концерташ къахьегамхоштa гойталга республике бахача наха хьалхашкара самодеятельни артистий ший тайпара йола творчески отчет я из. Цига эттара хьалха шоай кхолламаш гойташ хилар Урус-Мартанен Шелковскойн районашкара культболхлой.

Сайрийна ийса 6 сахьат дьаьнача хана Грознерча В. И. Ленина цlерагlча культура Двореца паркерча ахкан эстрада сцена тlа яьлар Урус-Мартанера художественни самодеятельность. Тайп-тайпарча жанрех оттаьв я цар репертуар. Уйхаза да художественни чтени, сольни а массони а халхараш, иллеш, вокальни а халхара а группаш. Самодеятельносте дакъа лоацаш ба болхлой, хьехархой, дешархой, культболхлой. Царна юкъе ба дукхача хана дена художественни самодеятельность эзаеннараш, тайп-тайпарча хьахарашка дакъа лоацаш хиннараш.

Эгтара хьалха сцена тlа воал Гlойтlарча культура Цlен хулдуж Исмаилов Хьасан. Республика культболхлошта дика вовзаш ва из. Цо еш «Ветераны» яха стихотворени.

Стихотворене чулоацам кlоартбеш боашлаш, вай беззам цунна тlаоеаш, хоза а дика а йийшар цо из.

Иштта, массане дег чу кхаш, наьха безам тlаоеаш дар майча наьха вокальни группа дlаьнна вайнахьа халкъа «Дин байнача кlанта» яха илли я. Цу группана юкъебоагlа дукхача хана дена художественни самодеятельносте дакъа лоацаш бола нах: культболхло Х. Исмилов, шофер М. Шабиханов, художник, дукха ха йоацаш Советски Эскаре морпк волаш гlулакх деш хинна Д. Межидов, школе завхоз Р. Астамиров, шофер М. Ваханаев.

Тlемо цlанкха а беркат денадеш адамленна. Халкъа кица да: «Тlемо вoI кхевадаш, тlемо вoIах ваьккхав». Къаьстта дококха lазап тlадахь тlемо берошта — боайдеш, даьх-ноаноех кьестадеш дакъ1аза доаккх цар вахар. Вераш праз долаш кхеде деза, тlема алано кхерадаь деккаш гурадоацаш. Массаре — бераштa, бохкхийчарна машар эш кхаш дар укх шера итт класс яьккха ваьнача Берсанов Казбека, дешархочо Банлуева Маринас даьха «Ма делхийта бераш», «Машарах дола илли» яха иллеш. Машар безарашта дег тlара ловна боаккхаш, тlема тlакхуврашта вий кхайшеш дола уж иллеш эрителя чlоагlа дог тохадолийташ хоза эьлар цар. Белгаlа деза дар уж иллеш хlетта мара вахар дlадоладенна йоацача йийго, школа выпускника салаш хиларца. Цар дина кхетаду тахан «машар», «тlом» яха дешаш дунен тlа мел ира латт.

Урус - Мартановий репертуаре дукха дар тайп-тайпара халхараш. Бакъда, нlсзига дар царна юкъе хьалхацна лаьтта бехктоххаме лекхар лоацаш кийчдаьраш, наьха безам тlаолаш хиннараш. Цига гойтача дукхача халхараштa юкъе хоза а дика дар халкъа ансамбло гойтa «Кагирхой халхар». Межидов Дидамалей Висултанова Ритаси даь царки халхар. Хlьта вонаш дукхьал програма хьалийзара сании эсала кийчдаьдар.

Вайна массанена lалама тe хоза хет вайнахьа иллеш муамаш хоаш. Йоккхача говзалла лекхар уж ший пандарца Соче хиннача художественни самодеятельноста хьалхарча Ерригроссийски фестивала лауреата цlи яьккхача Астабов Харона, ишта хоза яр 25 шера художественни самодеятельносте дакъа лоацаш хьавоагlача лора - стоматолога Цегаев Малас лекха Нохч-Гlалгlай халкъа муамий фантази...

Республике дика йовзаш я Шелковскера М. Кочетнова кулгалдеш йола казачий хор. Дукхача хана деиз болх беш хьайоагlа из. Дукха да художественни самодеятельноста тайп - тайпарча хьакарашка, фестивалашка цо даькха совгlаташ. Укх концерте а гуш дар лакхе говзал йола коллектив из йолга. Сакъердаме а хоза а дlаьлар хоро «Ламагlа эизаш», «lама тlа гlолла хьуьлаш чайкаш я», «Лаккхача гувна тlа гlолла» яха казачий къаьнарe ладуигlа а халхара а иллеш. Велаеж дар Шелковской госплемзаводерча кхалйахъа вокальни группо даькха «Лоацаш тlехьашка гувна йисте», «Мархlа лийлха багlи ветеранаш» яхеи Чёрвленски культура Цlен кхалнахьа вокальни группо дlаьнна «Поклонитесь хлебу русскому», «Цо доpаьй Сталинград» яхеи иллеш. Ший тайпара безам тlаозаш яр кхьйола номераш а.

Цу хьалхарча концерташа дикачa кийсса гучадьхар дукха кхоачамбоацараш а. Республиканскни хьакара комиссе йоагlача бесса дика вlамагlъехна яц програмаш. дукхагlча даьнъе кхьйола жанраш юкъейоацаш дукхьала иллехи хьалхарехи оттаьлар уж. Иштта, Шелковчаний репертуаре пхьа халхар дацар. Концерт дlадоладаце а хувцар номераш, йолаш яцар програмые хьакхайкаьраш. Цхьайола номераш дукха уйла ца еш юкъейоаьлаьяр. Из вла доагlа Урус-Мартанерча массехи халхарех а. Биркъа форма яр цхьаболча самодеятельни артисташта тlаоахаш хинар.

Цхьыкха а да белгалде доагlаш. Района сий доаниx художественни самодеятельноста довнъанхоиa. хlьта царна а дина хет шоай йоахо еш хилча, шоашта тlаьхьехам хилча. Бакъда, цу шиина райнера партийна, советски, комсомола организацияш цхьа саг ванар царна вена, цар фу ду, царна фу эш, вlаштlехьдаьначунга, кхоачамбоацачунга тьожаш.

Лергlа lаланге еза уж коллективаш дlа-хьа кхуьлача транспортаца.

Б. АБАДИЕВ.

СУРТА ТlА: вахи салаш я Урус - Мартанера наlача наьха вокальни группа.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ШТАНГА

Укх шера дика спортивни толамаш доахаш хьавоагlа вай мехкахо штангист спорта мастер И. Гачаев. Дукха ха боаццаш пох хиъар «Урожай» яхача ДСО Россовета хьалхле яккхара турнира чемпион. Хlьта, укх деношка по цхьалха а тодаш баьккхар. Белоруссе хиннача «Урожай» ДСО Центральни совета хьалхле яккхара лхьашка цо шоллагlа моттиг ийнхар, цул совгlа цун результат спорта мастера хила доагlачуд дlаагlа дар.

КЪОВСАБЕЛАР РАДИСТАШ

Город Гоиске чакхъьаьннай школьникашта юкъера радиоспортах РСФСР хьалхле яккхара яхьаш. Во знанеш гойтанзар цига къоначa техникий Нохч - Гlалгlай республиканcки станце команда членаша. Командин зачете тlъо коллектива юкъе вай мехкахоша шоллагlа моттиг яьккхар.

Цул совгlа, къаьст-къаьстача спортсменашта юкъе хиннача якъе а белгалбаьлар грознеечаш. Масала, чемпионски медалеш яьхар Маслов Геннаден Чебанная Элеонорен, шоллагlа призер хилар Уколов Сергейх.

Команда цу яхьашка кийчъяьраш бар къонача техникий республикански станце радиокружока кулгалхой Капташ Юрийн Еремеев Игори.

ФУТБОЛ

Хlинэ дlало дlаьхош я «Урожай» ДСО республикански совета хьалхле яккхара футболах йола турнир. Укх тайпара чаккдьннад аргlанара дакзараш, чемпионате хьалхле лелаеш хьайоагlача «Плодопитомнический» яхача боахар команда счет 3:2 болаш эшайир «Надтеречный» винсовхозе команда, ер машинсий консерви завода футболистаща счет 6:1 болаш эшабир «Советская Россия» яхача винсовхоза спортсменаш.

А. РАШИДОВ.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ДЕША ДУВЛА!

Академика М. Д. Миллионщикова цlерагlча Къахьегама Цlеча Байракха орден лелаеча Грозненски мехкдаьтта институто дlахайкалу 20.08.84 ш. деиз 1984—1985 дешара шера сайранарча подготовительни отделене деша нах дlайбелга.

Подготовительни отделене дlайбу: промышленни предприятешкара а стройкашкара а къона болхлой, совхозашкара болхлой, колхозхой, цхьан шера ца хадлаш цу предприятешка балхаш даь стажаш а йолаш, документаш хьачулуча дийнахьа цу моттигашка балхаш деш бола нах, цул совгlа, 1983 шера ноябрь бетта деиз 1984 шера май беттага кхаччалца йолча хана СССР Герзашцарча Ницай мутlарашкара мукъабовлийтараш а.

Подготовительни отделене деша оттачарга хила деза укх тайпара документаш:

а) заявлени,

б) предприяте кулгалхочо а вошкни дакъа комендира еина направлени,

в) юкъерча образованех дола документ (подлинник),

г) производственни характеристика,

д) могашлех хьал хьахьокхаш йола лорий справка (286 № йола тайпа),

е) къахьегама книжка копи,

ж) 3х4 см боараш бола 6 фотографи (корта тlа кий йоацаш даьха суртaш).

Заявлени дlайю 20 августагара 15 сентябре кхаччалца. Занятеш йолалу 1984 шера 1 октябре деиз.

Подготовительни отделени яьккхабаьнна, дика дlакъубалара экзаменаш хlаена бараш дlалабу институтa хьалхарча курсе конкурс йоацаш цар шоаш хьалхагlа хержача специальностах.

Ца кхетар хетта йиш я укх адресагlа:

г. Грозный, Революце пр. 21, приемни комисси, кабинеташ 2-24, 2-28 (керда корпус), телефон 9-36-1-74.

КАГИРХОЙ ТЕРКАМГА!

Академика М. Д. Миллионщикова цlерагlча къахьегама цlеча байракхи орден лелаеча Грозненски мехкдаьтта институто дlахойт

мехка вузашка июль бетта дийнахьарча отделене деша отташ экзаменаш дlалуш хиннача абитуриенташка, институтa дешара ерригача формашка конкурсе дакъа лацийта уж юкъеозаш хилар, нагахьа саина цар дlаенна экзаменаш институте дlалуш яраш кийслуш яле. Документаш хьачуяйду 1984 шера 17 августа кхаччалца.

Дешарa ерригача формашка йолча вакантни моттигашка конкурса юкъе дакъа лаций болхьоду мехка вузашка август бетта конкурсагlа чакхбелаза болча абитуриенташта, нагахьа саина цига дlаенна экзаменаш институте дlалла езарашца кийслуш яле.

Институт адрес: 364902, г. Грозный, ГСП-2, пр. Революци, 21. Грозненски мехкдаьтта институт, приемни комисси. Телефон 2-16-15.

Кагий нахи мехкарийи!

№ 4 йолча Грозненски юкъерча профессионально-технически училища 1984—1985 дешара шера дешархой деша дlачуяздеш дlахойт.

укх профессеех:

1. Мехкдьттех гази йоалача скважинашта эксплуатационни разведочни бурув техача бурильщика гlоича, электросварщика болх бе а хоргдолаш.

Дешара ха — 1—3 шу.

2. Буровойте гlулакх деш вола электромонтер.

Дешара ха 1—3 шу.

3. Электрогазосварщик.

Дешара ха 1—3 шу.

4. Автослесарь.

Дешара ха — 1—3 шу.

5. Химически анализа лаборант (нефтяной).

Дешара ха 1—3 шу.

6. Топограф-геодезист.

Дешара ха — 1—3 шу.

Училище деша дlаэц 8—10 класс чакхъяьккха кагий нахи мехкарийи, эскарера цlабаьхка вlухой.

Училище кийчъю «Грознефть» объединенета кадраш. Деша багlача хана дешархой lалашбу мах боацаш обмундированеца, кхачанца, учебникашца, общежитеца, городской транспортаца дола льготаш ду.

Училище болх беш я художественни самодеятельноста кружокаш, вокально-инструментальни ансамбль, предметни кружокаш, спортивни секцеш. ший лоlаме кlалтохаргагlа литар, волейбола, баскетбола, истола гlарча тенниса. Производственни практика йолча хана дешархошта шоай специальностагlа доагlача юкъерча алапех 33—50 процент алча хара дlатеа. Училище деша вагlаш кьинкха ба къахьегама стажаца дlалоархl. Дешар хьехаш ба юкъера технически лакхерех образовани йола мастераш.

Училища кхо курс чакхъьякха а йистебоалаш дlалуш йола экзаменаш толамe дlаенна а болча кагирхошта юкъера образовани йиккарех долаш профессегlа квалификаци еина долеи диплом дlалу. Тlехдика дешаш училище чакхъьяккха дешархой лакхерчеи юкъерча специальни дешара заведенешка наша хьожабу.

Училище чакхъьяккхарашта специальностагlа болх бе хьожабу город Грозне.

Деша отта безаш болчо училище хьачуду директора цlерагlа ер документаш: заявлени, дийна кхиара тешал, вахача моттигера справка; ваь ха тlайола тешал а паспорт, 6 фотокарточка 3х4 размер болаш.

Документаш хьачуяйду хlара денна 8 сахьт даьлча деиз 17 сахьт даллалца.

Занятеш дlайолалу 1984 шера 1 сентябре.

Училища адрес: г. Грозный, Октябрьски район, 12 участок, автобусаш №№ 13, 24, 25, трамвай № 5. «12 участок» яхача уж соцача кхаччалца.

ПИОНЕРИЙ АХКА

ЧАКХЙОАЛАШ ЛАТТ КАНИКУЛАШ

Чакхдоалаш латт берий ахка. Массехк ди мара дисадац дешара керда шу дlадоладале. Нохч-Гlалгlайченара эзараш дола бераш хиннад пионерски лагерешка салоlаш, шоай могашал тоаеш кердача дешара шерага кийчлуш. Цу лагерашка цхьи сменагlа салоlа цlендийрзад дукха бераш. Иштта, шин сменагlа кхо бlаь совгlа дешархо цlавийрзав Грознерча Октябрьски районе уллача цlи хаьача советски яздархочун Островске Николая цlи лелаеча пионерлагера са а лоlа. Цу лагере салоlаш да Грозне бахача мехкдаьттахой бераш. Хlанзарча, кхоалагlча смена, цига салоlаш а шоай могашал тоаеш а ва цхьа бlаь эз бlаь совгlа дешархо.

Дика дlаоттабеад укх лагере берашца дика салоlайтарец, церна лакха идейно-политически кхетам баларен бола. Цу гlулакха эттара «безиго» яр а йоккхагlа йола пионервожати Т. В. Оталенко. Хlара lурра шийи пионервожатеш — Матиева Луиза, Хахимова Зина, Беркинхоева lайшет, Ацаева Айзан, Бекиева Берет хьегул а шийн къоастаду цо тахан пионерашка дикагlа салоlийтара дездар, дукха чакхъякхоазаш мероприятеш чулоацам. Сайрийна юкъаlхашаргlа а кийтте къоастаду даьр: дика чакхдаьннар а гучадаьнна кхоачамбоацараш а. Иштта, йоккхагlа йолча, пионервожате тlехьожам боланца, дикадар къоастада, из дика кхоачашдаьчоа беркал ела, далийта гlаьат хлетадаш цунагl доаглар дизаа хьадезал Т. В. Оталенко хоза йоланда нийсе дlаоттабеа чакхбоккх лагере берашта политически а, нравственни а, къахьегама а кхетам баларе болх. Укхаза нисста еш лекцеш, хул комсомольцашца, тlема а къахьегама а ветеранашца дlагlехетараш, чакхйоах Грознерча музеяшка, кхьйолча городе а республике а lалама хозача а исторически эза йолча а моттигашка экскурсеш, тайп-тайпара йола спортивни яхьаш. Къаьстта берий безам тlаозаш сакъердаме болх беш а лагере «Говза кулгаш» яха кружок. Цу кружоке дакъа лоацаш дукха нlаьнкаш а йингаш а. Цига цар пластилинах, кхьйолча материалех тайпа, кхьйолча ловзоргаш ду. Хоза тур йингаша пазанкеш тийга я хlамаш, кlаде тlа дарера тlа даь догамаш.

Лоацца аьлча, сакъердаме са а лоlа, дукха дика хlамаш lомадьн дейзаш кхета ахкаш lоабаца кизаца дешара керда шу дlадоладергда дешархоша.

А. БЕК.

СУРТА ТlА: «Говза кулгаш» яхача кружока оргlанара занятий дlахьош я пионервожати Хакимова Зина.

М. ПЛИЕВА сурт.

ДоттагIий хьоашалгIа баьхкаб

Укх деношка вай республике хьоашалгlа баьхка ба Венгрерча Комаромски областера къона доттагlий-школьникаш. Хlьта июль бетта уж болча Венгре хьоашалгlа хиннад вай республикера бераш а.

Хlанз Венгрера хьаьший салоlаш ба вай республикера lалама хозача моттиге — Сержен-Юрте уллача «Смена» яхача пионерски лагере. Иштта уж баха хиншаб Махачкалерча «Якорь» яхача лагере. Каспи яхача форда тlа.

Кхы массехк ди даьлча цlагlоргба хьаьший, хlьта хlанз уж хьовлаш, йовзаш ба Грозни, цу хоза моттигаш.

Р. АЛИМОВ.

ЦIЕЙГА КИЙЧБЕННАБ

Ахкан каникулаш хlанз а чакхъяьннаяц, бакъда, школашкара классаш коридораш хlанзале кийча я шоай дешархой тlаэца. Белгалдаккха деза, цу гlулакха юкъе дешархоша кlегига дакъа дихьа ца хилар.

Масала, Грозннерча № 13 йолча юкъерча школерча бархl сагах латтача бригадо дукха балхаш дар шоай школа хозъяра, тоаяра. Лидия Андреевна Грабовас кулгал а деш йингаша кlир техар, басараш хьекхар. Цар дика вlаштlехьдаьлар ва болх бе. Къаьстта дика къахьийгар цига Дубовицкая Светаси Нясонова Маринася. Кlаькаша мастерскешка гlандаши истолаши тоалир, помещене чура нукхаш арахихьар.

Грознерча № 51 йолча бархl шерарча школе а иштта дика болх баьб ремонтеча бригадо. Нйелагlча класерча Кайсумова Лейлас чlоагlа дика болх бир школа тоаеча. Хlьта цул дукха тlехьабусаш бацар Магамадовгlар Зарема lайнан. Къахьегам безаш, кадай йингаш яр цу бригаде кийсъенна хиннараш. Ремонтни бригада кулгалхо Е. Шевченко чlоагlа гlадъяха яр ший берашца иштта дика къахьегаш. Къахьегарна цхьана шоай самукъдаккха хи а корайоагlар царна.

Дlа-юха хьажалехьа дlадаргда каникулий юхедиса деноаш. Школо юха а тlаэцаргба салеlа, кердача низаца юхабоагlа ший дешархой, хlьта дlайха дешаш а баркалаш а хозаргда аьхки къахьийгараштa хетадаь 1-ча сентябре — цар цlей долча дийнахьа.

Р. ДУДНИКОВА.

ТЕЛЕВИДЕНИ

9 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Путешественникий клуб».
9.35 — Н. Паганини — «Индарган гитаран дола соната».
9.55 — «ТАСС-а тlаднилад дlахайта...». Телевизионни художественни фильм. 8-гlа сери.
11.05 — «Керддараш».
14.30 — «Керддараш».
14.50 — «Инвалидна дамах уйла еш». Телевизионни документальни фильм. (Таллин).
15.00 — «...Лакхайтта шу даьккхи бокхагlаш».
15.40 — «Шахматни школа».
16.10 — «Керддараш».
16.15 — Фильм — берашта. «Iаьрка лоам» (Инди).
17.40 — «Ильински Запашникк». Фильм-концерт.
18.45 — «Тахан дунен тlа».
19.00 — «Иллеши вахари».
19.30 — Чинвоахи дезала ансамбль иллин оал.
19.50 — «ТАСС-а тlаднилад дlахайта...» яхача телевизионни художественни фильме премьера. 9-гlа сери.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Дизалахи программе». 4-гlа передача.
22.35 — «Тахан дунен тlа».
22.50 — «Сибергlаз дола зурламе, Тайга». Документальни фильм.

II ПРОГРАММА

8.00 — lуйранара гимнастика.
8.15 — «Сумбара мукъамаш». Ашхабадера передача.
8.40 — «Вратарь». Художественни фильм.
9.55 — «Поэзи». Э. Багрицкий.
10.35 — «Берашта омзарех».
11.05 — «Полка вoI». Берашта дола телевизионни художественни фильм. 1-гlа сери.
13.15 — «Санкин кхиеш iешабу ПТУ». Къонача слесарий-инструментальщиний Ерригсоюзни конкурс.
12.45 — Испански мотт.
13.15 — «Вай бош».
13.45 — «Пан сайре». Субтитрашцара художественни фильм.
15.25 — «Керддараш».
17.15 — Документальни фильм.
17.30 — СССР лоадхlашоеча энергетикаца, Къахьегама Цlеча Байракха ордена кавалерица А. В. Стаенница школьникаш вlашагlхетар.
18.00 — «Хlараче дега чу кхоачаш» (нохчий меттала).
18.10 — Киножурнал.
18.20 — «Нохч - Гlалгlайчен ди».
18.40 — «Заманго» (гlалгlай меттала).
19.10 — «Маскамани» яхача вокально - инструментальни ансамбль концерт.
19.30 — Фильм-реклама.
20.00 — «Вийсе дlаьтъала хийла шун, бераш».
20.15 — «Ер моанта шагарда».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Йоазар». Телевизионни художественни фильм (Польша).
23.25 — «Керддараш».

10 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Хьаде ткеца, хьаде оакачул динагlа». ГДР-ера передача.
9.35 — «Коейност партизан». Телевизионни документальни фильм.
9.55 — «ТАСС-а тlаднилад дlахайта...». Телевизионни художественни фильм. 9-гlа сери.
11.05 — «Керддараш».
14.30 — «Керддараш».
14.50 — «Председательски корпус» яхача документальни фильма премьера.
15.45 — «Эзоий мотт».
16.15 — «Керддараш».
16.20 — Фильм — берашта. «Вакъонца вола трубач вар».
17.25 — «Эквадор — экватора тlара кохк» яхача телевизионни документальни фильма премьера.
17.55 — «Иллин оал Нина Выротинаса».
18.20 — «Недрай гензенка». Iиллеи-дезайтара фильм.
18.45 — «Тахан дунен тlа».
19.00 — Мультипликационни фильм.
19.10 — «Содружество». Телевизионни журнал.
19.30 — «ТАСС-а тlаднилад дlахайта...» яхача телевизионни художественни фильма премьера. 10-гlа сери.
21.00 — «Ха».
21.35 — Физкультурника Дийнга. Колонни зала совзий цlагlара концерт. Из йистедаьлча — «Тахан дунен тlа».

II ПРОГРАММА

8.00 — lуйранара гимнастика.
8.20 — Казахски ССР иллеш халхарен Пачхаьлахен ансамбла концерт.
8.50 — «Йоазар». Телевизионни художественни фильм (Польша).
9.40 — Мультипликационни фильмаш.
10.10 — «Патта тха илли». РСФСР заслуженни артиста В. С. Попова кулгалдеш, Центральни телевидене Ерригсоюзни радион Йоккхача берий хора дакъа лоацаш оттадаь концерт.
10.35 — «Академик С. В. Обручев».
11.40 — «Полка вoI». Берашта дола телевизионни документальни фильм. 2-гlа сери.
12.45 — «Тхо БАМ еш да». Кхоллаламахи.
13.15 — «Уральски фольклор». П. П. Бажова сказараш.
14.10 — Англиски мотт. 1-ча шера хьеха.
14.40 — М. Равеля «Бери бозбуамала» яхача опера мукъамеца оттаь «Возбужала истерики» яха берашта йола музыкальни спектакла премьера. Ленинградера передача.
16.25 — «Керддараш».
17.00 — «Найкарзе» (гlалгlай меттала).
17.30 — Ленинахе Коталон 40 шу дизара хетаб... Ленинградера.
18.00 — «Нохч - Гlалгlайчен ди».
18.20 — «Буэнос-Айресера материк». А. Н. Островске цlерагlча Уральски областной драматически театра спектакль.
20.05 — «Вийса даьнъала хийла шун, бераш».
20.15 — «Шера профессенаш». Передача ер политически обозревателиь В. П. Венетов ва.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Iаьрна заман Ольшанский» яхача телевизионни художественни фильма премьера. 1-гlаи 2-гlаи сереш.
23.45 — «Керддараш».

РАДИО

9 АВГУСТ

7.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
7.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
7.30 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала).
7.40 — Хоамаш. Хоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.25 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачий программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачий программа (гlалгlай меттала).
8.35 — Реклама (эрсий меттала).
8.40 — «Дега хьехамагlа» (гlалгlай меттала).
11.15 — Къамьал ду районни радио. Грозненски районера передача (эрсий меттала).
11.30 — «Гlиллошъяраш». Очерк (нохчий меттала).
11.45 — Дисциплинаки порядокаш хьакхул толам» (эрсий меттала).
13.15 — Музыка (гlалгlай меттала).
17.15 — Передачий программа, Хоттам (эрсий меттала).
17.16 — «Доттагlий овзаш» (эрсий меттала).
17.31 — «Юртбахкина хьалхаттарашта». Концерт (гlалгlай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала).
18.30 — «Юртара вахар» (гlалгlай меттала).
18.40 — «Уилакцlене» яха радиожурнал (нохчий меттала).

10 АВГУСТ

7.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
7.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
7.30 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала).
7.35 — Хоамаш. Хоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
8.25 — «Ленинан некъ» газета обзор.
8.30 — Передачий программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачий программа (нохчий меттала).
8.34 — Шера яьмна музыка (эрсий меттала).
11.10 — «Сий а ноа къахьегарга хьехам» (гlалгlай меттала).
11.30 — «Сакъердаме иллеш» (нохчий меттала).
11.45 — «Шера яьккхар аьхкуш латт». Шали районера «Московский» совхозера передача (нохчий меттала).
13.15 — «Гlалгlай поэтий произведенешцара турпала гурашка» (гlалгlай меттала).
15.30 — Реклама (эрсий меттала).
17.15 — Передачий программа. Хоттамах бола хоам (эрсий меттала).
17.19 — «Вахаш ва керта коммунист» (гlалгlай меттала).
17.31 — «Цlа сийгаш» (гlалгlай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала).
18.30 — «Юртара вахар» (эрсий меттала).
18.40 — «Вахара хьисап — советски». «Къахьегарца даьккха прав». Очерк (нохчий меттала).

Хоттам...

Тахан республике гlоллех Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка юкъ-юкъе догlа а делхаш, малхбуаехьара сехувле 5—10 метр чlоагlа мух а хьекхаш хилев. Дийнаьца температуре республике 22—27, Грозне 25—27 градус йlовхал йолаш хилев тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка догlа а делхаш, тайп-тайпарча —7 метр чlоагlа мух а хьекхаш хилев. Буьйса температура бийсана 13—18, дийнахьа 3 наьхьа 23—28 градус йlовхал йолаш хилев тарлу.

Метеостанци.

Газет арадувл шинарен, ерен, щоаттен денохка

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителa — 2-85-07; бехктохаьа секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностех транспортех — 2-65-01; юрта бахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; кехаьий — 2-85-64; корректорска — 2-80-86.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-80-86.

СФ00160. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3458.